

Bestuurlijk jaarverslag 2021 ZWN

**rudolf steiner
college**

juni 2022

Inhoud

1.	Voorwoord en samenvatting 2021 (inclusief kerngegevens)	4
1.1	Basisgegevens: statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm	5
1.2	Bijdrage van ZWN aan de samenleving	6
1.3	Realisatie van de belangrijkste doelstellingen van ZWN	6
1.4	Naleving regelgeving	9
1.5	Continuïteit van de onderwijsinstelling	9
1.6	Belangrijkste risico's en onzekerheden (B1)	10
1.7	Verwachtingen en kansen voor de toekomst (4 tot 5 jaar vooruit)	10
1.8	Duurzaamheid	11
1.9	Klachten	11
2.	Thema's op grond van wet- en regelgeving	11
2.1	Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW	11
2.2	Prestatiebox gelden PO/VO	12
2.3	Wachtgeld PO	12
3.	Visie en besturing	12
3.1	Visie ZWN	12
3.2	Besturing	13
3.3	Naleving branchecodes <i>goed bestuur</i>	14
3.4	Verslag toezichthoudend orgaan (B3)	14
3.5	Maatschappelijke thema's voor VO en PO	16
4.	Risicomanagement	19
4.1	Strategie	19
4.2	Operationele activiteiten	19
4.3	Financiële positie	19
4.4	Financiële verslaggeving	21
4.5	Wet- en regelgeving	22
4.6	Risicoprofiel	23
4.7	Interne risicobeheersings- en controlesysteem (B2)	23
5.	Onderwijs en bedrijfsvoering	23
5.1	Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken	23
5.2	Bedrijfsvoering	27
5.3	Personeelsbeleid	28

5.4	Financieel beleid	29
5.5	Duurzaamheid	29
6.	Toekomstige ontwikkelingen.....	29
6.1	Ontwikkelagenda	29
6.2	Regeling jaarverslaggeving onderwijs	31
7.	Bijlagen B1, B2 en B3	34
A3.	Financiële situatie op balansdatum	35
A5.	Treasurymanagement	39
B.	Jaarrekening	40
B1.	Balans per 31 december 2021	41
B2.	Staat van baten en lasten 2021	42
B3.	Kasstroomoverzicht 2021	43
B4.	Toelichting op de jaarrekening	44
B5.	Toelichting op de onderscheiden posten van de balans	47
B6.	Model G	52
B7.	Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	53
B8.	Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	54
B9.	Model E: Verbonden partijen	56
B10.	WNT verantwoording	57
B11.	Beleidsinfo VO	59
	Ondertekening van de jaarrekening	60
C.	Overige gegevens	61
C1.	Controle van de onafhankelijk accountant	62
C2.	Voorstel bestemming van het resultaat	63
C3.	Gebeurtenissen na balansdatum	64
D.	Bijlagen	65
D1.	Gegevens van de rechtspersoon	66
D2.	Segmentatie	67

1. Voorwoord en samenvatting 2021 (inclusief kerngegevens)

Voorwoord: algemene terugblik op 2021

Het jaar 2021 was een gecompliceerd jaar en stond net als 2020 grotendeels in het teken van corona. Ook dit jaar hebben de maatregelen om de corona pandemie terug te dringen ervoor gezorgd dat wij niet de gewenste vorm konden geven aan de idealen van het vrijeschoolonderwijs. De ruimte in het onderwijs voor de doeldomeinen socialisatie en persoonsvorming stonden met name onder druk door de opgelegde maatregelen, ondanks de extra middelen die via de NPO-gelden ter beschikking zijn gesteld. De vele *last minute* wijzigingen van de coronamaatregelen hebben veel gevraagd van de leraren, de leerlingen en de schoolleiding. Ook van ouders werd veel gevraagd: thuiswerkende ouders moesten thuiswerken combineren met de opvang en ondersteuning van hun kinderen, dit alles tegen de achtergrond van een onduidelijk toekomstperspectief.

Ondanks de zware aanslag op de hele schoolgemeenschap is enorm hard gewerkt om er het beste van te maken. Zo is het positief dat het aantal leerlingen met een diploma niet geleden heeft onder deze crisis. De NPO-middelen zorgden ervoor dat onder meer extra (bij)lessen gegeven konden worden en er konden meer lesassistenten ingezet worden om leraren meer ruimte te geven voor maatwerk.

Graag wil ik vanuit deze plek alle leerlingen, ouders en leraren bedanken voor hun inzet en hun draagkracht in deze moeilijke tijden.

Situatie op de scholen

Het Rudolf Steiner College in Rotterdam is sterk gegroeid, waardoor krapte in de huisvesting is ontstaan. Het RSC heeft samen met de gemeente een structurele oplossing gevonden, waardoor de leerlingen de dependance aan de Oudedijk in 2024 kunnen inruilen voor de verbouwde Vondelweg. In de tussentijd wordt veel gevraagd van leerlingen en docenten om de krapte op te vangen. Aanvullend is een pand grenzend aan de Vaandrigstraat aangekocht, waardoor vanaf 2023 weer volwaardig muziekonderwijs gegeven kan worden. Geleidelijk aan wordt toe gegroeid naar een stabiele situatie met een gelijkblijvend aantal leerlingen.

De nieuwe rector is in 2021 is gestart op het Marecollege. Hij is voortvarend van start gegaan en met zijn komst lijkt de rust teruggekeerd en is de verdere ontwikkeling van de school in goede handen. Ook het Marecollege maakt een groei door en heeft diensgevolge een huisvestingsprobleem. In gesprek met de gemeente wordt gezocht naar een passende oplossing in de nabijheid van de school.

In toenemende mate is ook de stabiliteit en de kwaliteit teruggekeerd in De Vrije School Den Haag (VO). De instroom van leerlingen is tot 2021 gestabiliseerd, al geeft 2022 een daling van de instroom te zien, mede door het niet doorgaan van de opendagen in verband met corona. Samen met VO Haaglanden is een nieuwe vmbo-basis/kader opleiding gestart, waar leerlingen op dit niveau onderwijs kunnen krijgen die op de vrijeschool-uitgangspunten zijn geïnspireerd: in 2022 wordt gestart met ca. 24 leerlingen.

Het gebouw aan de Waalsdorperweg is inmiddels bijna 100 jaar oud en op belangrijke punten aan renovatie toe: de middelen hiertoe zijn door de gemeente toegezegd en kunnen in 2025 gerealiseerd worden.

Op De Vrijeschool Den Haag PO is na de zomer een interim schoolleider gestart die een belangrijke focus heeft op onderwijskwaliteit. De aangepaste normering van de inspectie

gaf daarvoor een belangrijke impuls. Naast de aandacht voor cognitieve opbrengsten blijft ook aandacht voor persoonsvorming en socialisatie. Met name bij de cognitieve ontwikkelingen wordt meer gebruik gemaakt van analyse en maatwerk. Dit vraagt op onderdelen om een andere manier van werken.

Tot slot heeft de groei in het internationale onderwijs (IGBO) zich doorgezet. In 2021 kwam het aantal leerlingen boven de aanvankelijke prognose uit op ca 70 leerlingen. Daarmee wordt verwacht dat in 2022 het vereiste minimum aantal leerlingen van 80 ruim behaald wordt. De Covid pandemie heeft vooralsnog geen invloed op dit aantal.

Onze scholen zijn na de zomer van 2021 gestart met verschillende interventies, gefinancierd door NPO gelden, om leerlingen die met achterstanden kampen extra te ondersteunen op zowel cognitief gebied als op het gebied van socialisatie en persoonsvorming. Met de ruimte om de gelden over een langere periode te spreiden ontstaan meer mogelijkheden om deze middelen effectief in te zetten.

Wij streven ook dit jaar is naar een compact jaarverslag dat aansluit bij de handreiking vanuit OCW.

Juni 2022

Artho Jansen

Bestuurder ZWN

1.1 Basisgegevens: statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm

Statutaire naam: Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland (ZWN) (KvK 40407208)
Bestuursnummer: 95785
Hoofdvestiging: Den Haag
Rechtsvorm: Stichting
Brinnummers: 16TV voor het VO en 05WB voor het PO

Raad van toezicht

Met ingang van 1 januari 2020 bestaat de raad van toezicht uit de volgende personen: dhr. W. Van Ewijk (voorzitter), mw. M. Vreeburg, mw. K.C Jansen, dhr. M. de Bruine en dhr. T. van Schie. De heer van Schie heeft zitting in de raad op bindende voordracht van de medezeggenschapsraad.

De bestuurder van de stichting is de heer mr J.H.B. Jansen. De Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland (ZWN) vormt het bestuur en het bevoegd gezag van de volgende scholen:

- Twee PO-scholen voor Vrije School Primair Onderwijs in Den Haag beide vallend onder hetzelfde brinnummer (05WB):
 - De Vrije School Den Haag (VSDH-PO) aan de Abbenbroekweg 7 in Den Haag
 - The International Waldorf School The Hague (IWSTH-IGBO), gevestigd aan de 2e Messstraat 31 in Scheveningen.
- Drie VO-scholen voor Vrije School Voortgezet Onderwijs:
 - Het Marecollege aan de Sumatrastraat 120 in Leiden;
 - Het Rudolf Steiner College aan de Tamboerstraat 9 in Rotterdam (met permanente nevenvestiging op de Oudedijk);
 - De Vrije School Den Haag (VSDH-VO) aan de Waalsdorperweg 12 te Den Haag.

1.2 Bijdrage van ZWN aan de samenleving

De vrijescholen van ZWN hebben tot doel *vrije mensen te ontwikkelen die in staat zijn zelf doelen en richting aan hun leven te geven. De behoefte aan fantasie, een gevoel van waarheid en een verantwoordelijkheidsgevoel. Deze drie krachten vormen de kern van het onderwijs (citaat Rudolf Steiner)*. Bovengenoemde kwaliteiten laten zich niet makkelijk meten, daarom is overleg met de andere vrijescholen in het VO besloten tot een gezamenlijke collegiale visitatie om zicht te krijgen op deze kwaliteit en hierover verantwoording af te kunnen leggen.

1.3 Realisatie van de belangrijkste doelstellingen van ZWN

De ZWN-brede beleidsdoelstellingen zijn vastgelegd in het nieuwe Schoolplan ZWN 2019-2023 VO en hebben met name betrekking op onderwijsontwikkeling en onderwijskwaliteit (oa borging van het antroposofische mensbeeld in het onderwijs, de differentiatie in het leerproces van de individuele leerling versterken zodat de leerling optimaal in beweging komt en een aantrekkelijke werkgever blijven). Voor het PO is een apart schoolplan opgesteld dat aansluit bij de ambities van de basisschool.

De genoemde thema's in het Schoolplan zijn in concrete doelen in de beleidsjaarplannen voor de afzonderlijke vestigingen vastgelegd (zie onder). Deze worden jaarlijks in samenspraak met de (v)mr en de leraren vastgesteld. Het onderstaande overzicht benoemt de doelen die binnen de scholen ten dele gerealiseerd zijn.

Voor het schooljaar 2020/2021 waren de onderstaande doelen geformuleerd. Deze zijn slechts ten dele gerealiseerd. Met name de onderwijs gerelateerde doelen hebben vertraging opgelopen, aangezien er in het jaar 2021 vaak geen sprake was van een normale lessituatie, waarin ontwikkelingen uitgetoetst en gerealiseerd konden worden. Daarnaast ging veel energie uit naar het realiseren en handhaven van de corona maatregelen.

Den Haag VO

- aandacht voor het mensbeeld binnen de antroposofie: cursus voor ouders vrijeschool pedagogiek ook (nieuwe) leerkrachten
- overgang van middenbouw en bovenbouw verbeteren, inclusief de determinatie
- inrichten leerwegen, mavo en praktisch vmbo-t onder meer leidend tot verbetering van de opbrengsten
- aanwakken van eigenaarschap bij leerlingen door zoeken naar nieuwe vormen, secties meer leven inblazen, doorlopende leerlijnen, leerplan maken

Leiden

- starten met inhoudelijke werkgroep antroposofie
- tweede pilotjaar 70min-rooster, evaluatie en definitief besluit invoering.
- ontwikkelen toets visie en toets beleid (deelname aan landelijke Leerkring VvVS)
- verbeteren huiswerk en taalontwikkeling
- leerlingenwerving verbeteren om tot oorspronkelijke doelaantallen te komen
- versterken functioneren leerlingenraad en vergroten leerlingenbetrokkenheid
- ontwikkeling meer maatwerk en keuzemogelijkheden voor leerlingen
- deskundigheidsbevordering medewerkers: aandacht voor korte en lange termijnontwikkeling i.r.t. de eigen loopbaan

Rotterdam

- het jaarthema was: verbeteren en versterken (in aansluiting op het schoolplan). Het versterken van de vrijeschool door:
 - menskunde in PV, studiedagen antroposofie, scholing ouderavonden.
 Het verbeteren van de lessen door:

- de lespraktijk centraal te stellen en te studeren op de vraag "wat is een goede les". De school is daar door oa Maurice van Werkhoven begeleid.
- toets beleid ontwikkelen en werken aan een meer formatieve toets cultuur. Er is onder andere deelname aan de landelijke Leerkring VvVS).
- kleinere klassen, zorgen voor studieruimten en begeleiding vanuit het ondersteuningsteam (heilpedagogiek en hoogbegaafdheid)
- vrije ruimte: alle leerlingen kunnen zich op dinsdagmiddag inschrijven voor zogenaamde "atelieruren": onderwijs op maat dat aansluit bij de vraag van leerlingen
- opvang van leerlingengroei
- zoeken naar oplossingen voor het muzieklokaal

Abbenbroekweg

- aanpassen onderwijskwaliteitsbeleid nav bijgestelde normen inspectie
- versterking aansturing onderwijskwaliteit
- versterken financiële situatie dmv structureel evenwicht inkomsten en uitgaven voor de lange termijn

International Waldorfschool The Hague

- voortzetting PR en Marketing om de groei te continueren
- curriculum ontwikkeling in het kader van afstemming van de Waldorf pedagogie op de International Primary Curriculum (IPC)-eisen
- toepassen van de Non-violence discipline in het klassenmanagement (Rosenberg)
- groei lerarenteam vraagt om visie- en teamvorming

Vrijeschool onderwijskwaliteit en doelstellingen

Vrijescholen hebben, naast de deugdelijkheidseisen van de inspectie, eigen kwaliteitseisen. ZWN baseert haar opvatting over de kwaliteit van onderwijs op de vrijeschoolpedagogiek, onder meer bestaande uit een evenwicht tussen hoofd, hart en handen. Deze visie sluit goed aan bij het gedachtengoed van professor Gert Biesta¹. Hij onderscheidt drie functies ten aanzien van de kwaliteit van onderwijs:

- Kwalificatie (bijbrengen van kennis en vaardigheden)
- Socialisatie (deel (leren) worden van groepen) en vaardigheden)
- Subjectwording (persoonsvorming: iemand worden, in de wereld staan)

Voor vrijescholen heeft de subjectwording van de leerlingen de hoogste prioriteit. Centraal staat de vraag welke unieke mogelijkheden tot persoonsvorming in de verschillende kennis- en vaardigheidsdomeinen en socialisatiedomeinen aanwezig zijn. Een aandachtspunt is het verzamelen van informatie op basis waarvan schoolleiding en bestuur zicht hebben op deze kwaliteit. ZWN heeft meegedaan met het opzetten van een landelijk visitatiesysteem om meer zicht te krijgen op deze kwaliteit. In 2020 vond de eerste gezamenlijke visitatie plaats bij de vrijeschool in Zeist. In verband met corona zijn de overige twee geplande visitaties opgeschort totdat het weer verantwoord en zinvol is om deze uit te voeren. In 2022 wordt het visitatietraject weer opgepakt.

Onderwijsprestaties PO

In 2021 is hard gewerkt aan het verbeteren van de onderwijskundige kwaliteit. Vorig jaar is er geen eindtoets afgenomen in verband met corona, maar in 2021 is de zogenaamde IEP-toets afgenomen en scoorde de school op alle aspecten (taalverzorging, lezen en rekenen) boven het landelijk gemiddelde en daarmee ruim boven de signaleringsgrens van de inspectie:

¹ Biesta, Gert (2009). *Goed onderwijs en de cultuur van het meten*

- De school komt gemiddeld boven de signaalwaarden uit voor referentieniveau 1F.
- De school komt gemiddeld boven de signaalwaarden uit voor referentieniveau 1S/2F.
- De school scoort daarmee voldoende op kwaliteitsstandaard OR1

Ook de advisering naar havo en vwo ligt hoger dan het landelijk gemiddelde. Omdat de populatie relatief kansrijk is, ligt een score boven het gemiddelde voor de hand, maar tegelijkertijd wordt veel onderwijstijd besteed aan persoonsontwikkeling en socialisatie (soms geïntegreerd), waardoor minder tijd beschikbaar is om aan cognitieve aspecten te besteden. Dit is een keuze, waarin het juiste evenwicht gevonden moet worden. Aan de hand van deze opbrengsten zal het komende jaar bepaald worden wat de streefdoelen zijn.

OPBRENGSTEN	Niveau	School	Landelijk
Taalverzorging	1F	95%	90%
	2F	68%	51%
Lezen	1F	100%	98%
	2F	89%	77%
Rekenen	1F	95%	88%
	2S	55%	47%
ADVIEZEN			
Pro/bb/kb		8%	17%
Kb/gl/tl		19%	21%
Gl/tl/h		24%	26%
h/v		24%	18%
Vwo		24%	18%

Onderwijsprestaties VO

In het VO is het Centraal Examen in 2021 in aangepaste vorm afgenomen. Dit leidde tot extra herkansingen, waardoor de slaagkans gecompenseerd werd tov het leerverlies dat is opgetreden tgv corona. In de beoordeling van de inspectie wordt het examenjaar 2020 niet meegenomen omdat in dat jaar geen centrale examens zijn afgenomen. Ook de examenjaren 2021 en 2022 zijn niet vergelijkbaar met voorgaande jaren omdat leerlingen een vak konden kiezen dat niet meetelt voor het halen van het examen (de zgn. duimregeling).

Tabel 1 - Slagingspercentages examenjaren 2017-2021

Rotterdam	VWO	HAVO	MAVO
2018	76	88	96
2019	83	84	98
2020	100	96	100
2021	96	93	93
Leiden			
2018	100	92	96
2019	100	93	90
2020	100	100	100
2021	100	91	100
Den Haag			
2018	95	81	67
2019	87	82	73
2020	100	98	99
2021	90	96	98
Landelijk 2021	94	91	96

Ten opzichte van het landelijk gemiddelde liggen de resultaten van twee van de drie afdelingen boven het landelijk gemiddelde: voor Leiden: vwo en mavo, voor Rotterdam: vwo en havo en voor Den Haag: havo en mavo.

Waardering en overige informatie

Via www.scholenopdekaart.nl is nadere informatie te vinden over de afzonderlijke scholen. Daar is onder meer de waardering van leerlingen en ouders opgenomen:

	Leiden	Rotterdam	Den Haag VO	Landelijk VO
Brugklas	7,5	7,0	7,0	7,1
Vmbo-t	6,6	6,6	6,6	6,5
Havo	5,9	6,0	5,4	6,4
Vwo	6,3	6,0	6,4	6,6
Sfeer	7,9	7,9	7,4	7,7
Veiligheid	9,7	9,8	9,4	9,5
Ouders	8,4	8,2	7,3	7,9

Ten opzichte van vorige jaren is de tevredenheid van leerlingen en ouders, de waardering voor de veiligheid en de sfeer relatief constant voor Rotterdam en Leiden en ligt rond of boven het landelijk gemiddelde. Voor Den Haag geldt dat deze waardering veelal net iets onder het landelijk gemiddelde ligt. De schoolleiding analyseert de oorzaken van de daling van de tevredenheid en komt met een voorstel tot verbetering.

1.4 Naleving regelgeving

Jaarlijks ziet de externe accountant toe op de wettelijke naleving van relevante regelgeving. Vastgesteld is dat ZWN in 2021 de regelgeving naar behoren heeft nageleefd, op één aspect na: niet in alle gevallen is het gelukt om de VOG's op het moment van indiensttreding te realiseren. De aanscherping van de norm was complex om te realiseren: er is een enkel geval voor gekozen om de klassen niet naar huis te sturen en enkele dagen het ontvangen van de aangevraagde VOG af te wachten. Inmiddels zijn de afspraken aangescherpt om dit aantal tot het absolute minimum te beperken.

1.5 Continuïteit van de onderwijsinstelling

Op grond van de onderstaande belangrijkste indicatoren voor de continuïteit van ZWN blijkt dat deze zich grotendeels in positieve zin ontwikkelen.

- **Leerlingenaantal:** ZWN-breed is in het jaar 2021 sprake van een stijging van 4% ten opzichte van het afgelopen jaar. Deze trend sluit aan bij de voorgaande jaren. Het Rudolf Steiner College (RSC) in Rotterdam heeft in de afgelopen jaren de grootste groei doorgemaakt. In Rotterdam zijn bestuurlijke afspraken gemaakt om de instroom in de komende jaren te stabiliseren. Daarmee zal deze stijging afvlakken en ontstaat een stabiele omvang. De komende jaren wordt verwacht dat het RSC (met een maximum van 1200 leerlingen), het Marecollege en de Internationale school (IWSTH) zullen groeien. Den Haag PO zal waarschijnlijk weer wat groeien: de daling is vooral het gevolg van het uitgroeien van 3 zesde klassen naar 2 zesde klassen. Verdere groei is mede afhankelijk van de uitbreiding van geschikte en beschikbare huisvesting. De onderstaande prognoses zijn gebaseerd op de begroting 2022, met gedaalde instroom in Den Haag VO zal dit leerlingenaantal moeten worden bijgesteld.

	Realisatie	Realisatie	Groei	Prognose	Prognose
Leerlingen aantallen	1-10-20	1-10-21		1-10-22	1-10-23
Den Haag VO	666	663	0 (0%)	666	666
Rotterdam	1055	1.135	75 (7%)	1.170	1.180

Leiden	643	671	28 (4%)	690	710
Den Haag PO	417	403	-13 (-3%)	416	432
IWSTH	51	70	18 (35%)	90	100
ZWN	2.832	2.942	108 (4%)	3.032	3.128

- De financiële ratio's van ZWN zijn op orde. De liquiditeitsratio ligt met 2,27 boven het ZWN streefdoel van 1,5 en de solvabiliteitsratio ligt met 64% boven het streefpercentage van 60%. Het weerstandsvermogen ligt op 19%. Vastgesteld is dat het gecorrigeerd weerstandsvermogen een betere indicatie geeft: dit voldoet ruimschoots met 15% aan de vastgestelde streefwaarde (tussen 5-10%). Feitelijk ligt dit percentage nu boven de afgesproken bandbreedte, maar dit wordt veroorzaakt voor de NPO-gelden die in de komende jaren weer worden uitgegeven, waardoor ZWN weer binnen de bandbreedte zal uitkomen.
- Onderwijsresultaten: alle afdelingen voldoen in de afgelopen drie jaar gemiddeld aan de criteria van de inspectie. Eén afdeling (Den Haag/mavo) had een herstelopdracht. De school heeft een grondige analyse gemaakt van de knelpunten met een bijpassend verbeterplan. De inspectie heeft vastgesteld dat met het aanpassen van de toelatingsnormen de belangrijkste stap gezet is om te komen tot de gewenste resultaten en heeft het dossier inmiddels gesloten. De resultaten in het PO liggen boven de signaleringswaarde van de inspectie. Aansluitend is een plan opgesteld om te komen tot een ambitieniveau dat zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde: in het verlengde daarvan wordt een verbeterplan opgesteld.

1.6 Belangrijkste risico's en onzekerheden (B1)

Jaarlijks wordt een risico-inventarisatie gemaakt ten behoeve van de Kaderbrief en de begroting van het daaropvolgende jaar. Daarnaast wordt bij de financiële rapportages periodiek een actualisatie van deze risico's opgesteld. Belangrijkste voorzienbare risico's zijn:

- hogere personeelskosten tgv lerarentekort: deze kostenpost is inderdaad gestegen, maar hiervoor was voldoende ruimte gereserveerd. Ten tijde van corona waren enerzijds meer zieken/medewerkers in quarantaine, anderzijds werkten medewerkers online langer door.
- fluctuaties in de ouderbijdrage: deze is relatief gelijk gebleven in het afgelopen jaar.
- traject internationale school: na een aanvankelijke trage start verloopt de groei nu boven verwachting en is de inschatting dat de school een jaar eerder dan verwacht boven het vereiste minimum aantal leerlingen van 80 uit zal komen.
- overige rijksbezuinigingen/maatregelen: er waren geen bezuinigingen, in plaats daarvan kwamen van overheidswege extra middelen beschikbaar oa in de vorm van de NPO-middelen en diverse subsidies.
- nieuwe cao: de nieuwe cao in 2021 heeft geen knelpunten opgeleverd: de loonstijging kon goed binnen de begroting opgevangen worden.
- Tegenvallende groei van het aantal leerlingen: in 2021 heeft zich dit in het VO niet voorgedaan. Op dit moment is in het VO sprake van een stabiele situatie. In het PO was sprake van een daling die grotendeels veroorzaakt werd doordat er drie zesde klassen waren voor de zomer in 2021 en twee klassen na de zomer, zoals daarvoor altijd gebruikelijk was. De extra klas was eenmalig gecreëerd.

1.7 Verwachtingen en kansen voor de toekomst (4 tot 5 jaar vooruit)

- De belangstelling voor het vrijeschool onderwijs is al vele jaren groeiende: hierdoor kan de stichting meer leerlingen een plaats op een vrijeschool bieden en ontstaat binnen de scholen meer financiële ruimte. Knelpunt is echter de huisvesting, de

meeste scholen hebben onvoldoende ruimte om verder te groeien en gemeenten kunnen vaak niet tijdig passende uitbreiding bieden, waardoor de groei belemmerd wordt. Daarnaast ontstaat druk bij gemeente en medebestuurders om afspraken te maken over de omvang van de groei, zoals in Rotterdam.

- De scholen hebben hechte lerarencolleges met betrokken collega's, waardoor het vooralsnog relatief goed lukt om leraren te vinden ten tijde van schaarste, deels ook via oud-leerlingen. Echter, het op het laatste moment vervangen van zieke leraren is een probleem en leidt tot hoge vervangingskosten door de inzet van externe bureaus.
- De vereenvoudiging van het bekostigingsmodel zal voor het VO in 2022 een aanzienlijke verbetering opleveren: ca 750.000 euro per jaar: dit wordt in vijf jaar gefaseerd ingevoerd. In het PO werd aanvankelijk rekening gehouden met een daling van de inkomsten (ca 30K), als gevolg van de doorwerking van de relatief hoge leeftijd van de leraren in het nieuwe model. Bij de laatste berekeningen bleek dit nadeel mee te vallen. Deze daling van de inkomsten zal gefaseerd over drie jaar worden ingevoerd. Een groot probleem is echter het feit dat vooralsnog sprake is van het wegvallen van een vordering op OCW ter hoogte van ca 122.000 euro, waardoor het weerstandsvermogen sterk daalt. Wij hopen dat het de PO Raad lukt om deze onterechte maatregel van tafel te krijgen.
- De internationale Waldorf School The Hague heeft in haar eerste jaren een goede naam gekregen bij *internationals*, waardoor de komende jaren verdere groei verwacht wordt. Er heerst een goede sfeer op de school en de aansluiting met andere internationale scholen is goed. Dit laat onverlet dat het aantal internationale leerlingen landelijk en in Den Haag daalt: een verdere groei is lastig te realiseren.
- In 2021 is een traject gestart om te onderzoeken of een besturenfusie met Vrijescholen Rijnstreek (drie PO-scholen in Leiden, Zoetermeer en Alphen aan den Rijn) de beoogde voordelen op zou kunnen leveren. Begin 2022 zijn de eerste resultaten van het onderzoek van de werkgroepen Onderwijs, Personeel, Financiën en Bestuurlijke organisatie opgeleverd. De beide bestuurders werden door deze uitkomsten gesterkt in hun voornemen. Bij de bespreking is echter gebleken dat er onvoldoende steun was bij een aantal leidinggevend en de betrokken medezeggenschapsraden. De haalbaarheid van de beoogde voordelen werd onvoldoende erkend en de urgentie voor de fusie ontbrak. Om die reden is in goede afstemming gezamenlijk besloten om door te gaan met het stimuleren van onderlinge samenwerking, maar vooralsnog niet af te koersen op een bestuurlijke fusie.

1.8 Duurzaamheid

De scholen zijn bezig met het ontwikkelen van een duurzaam inkoopbeleid. De duurzame uitgangspunten en initiatieven worden door ZWN onderschreven: het is noodzakelijk om voor onze leerlingen een meer duurzame wereld te creëren. Dit heeft er onder meer toe geleid dat gekozen is voor groene energie via de gezamenlijke inkoop via het platform Energie voor Scholen. Verder zijn zonnepanelen geïnstalleerd op het dak bij het Marecollege in Leiden, bij De Vrije School Den Haag (PO) en op het Rudolf Steiner College in Rotterdam.

1.9 Klachten

In 2021 zijn twee klachten ingediend bij de bestuurder. Eén klacht heeft betrekking op de samenvoeging van de vijfde klas bij Den Haag PO en heeft geleid tot een constructief gesprek. Een tweede klacht betrof het VO met een melding bij Veilig Thuis. Uiteindelijk heeft de betrokken ouder deze klacht ingetrokken.

2. Thema's op grond van wet- en regelgeving

2.1 Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW

ZWN heeft als uitgangspunt dat zij niet doet aan beleggingen. De zeer lage rentestand heeft daar geen verandering in gebracht: de risico's op de kapitaalmarkt voor publieke middelen acht het bestuur niet verantwoord. Dit is vastgesteld in het Treasury Statuut, hetgeen in 2021 is herijkt. Ook is ZWN geen voorstander van externe leningen bij kapitaalverschaffers, anders dan schenkingen. Bij de internationale school is hiervoor gekozen om de voorfinanciering te kunnen bekostigen.

2.2 Prestatiebox gelden PO/VO

Prestatiebox gelden PO

De middelen uit de prestatie box zijn gebruikt om te investeren in de kwaliteit van het onderwijs door het scholen van individuele leerkrachten. Daarnaast is het traject ter (duurzame) verbetering van de onderwijs kwaliteit verlengd. Enkele jonge leerkrachten hebben intensieve coaching ontvangen van meer ervaren collega's, die daartoe een speciale coaching opleiding hebben gevolgd. De intern begeleiders hebben verschillende cursussen en trainingen gedaan op het gebied van passend onderwijs. Aanvullend is door de school ca 40% toegevoegd aan het budget voor duurzame ontwikkeling voor leraren. Deze extra gelden komen uit de ouderbijdrage en zijn aan de ouders verantwoord. In februari is een onderzoek van Regioplan uitgekomen, waaruit blijkt dat reallocatie van prestatiebox gelden tot onverantwoord kwaliteitsverlies leidt. ZWN onderschrijft dit.

Prestatiebox gelden VO

Landelijk is vastgesteld dat de doelen van de prestatiebox grotendeels gehaald zijn. Dit betekent dat € 218 miljoen van het totale budget (€ 334 miljoen) in 2021 en 2022 wordt toegevoegd aan de lumpsum. € 20 miljoen blijft voor schoolbesturen beschikbaar voor het voorkomen van het thuiszitten. € 9 miljoen blijft beschikbaar voor het voorkomen van onnodig zittenblijven. Specifiek: voor de subsidie voor zomerscholen en andere effectief gebleken initiatieven om zittenblijven te voorkomen. € 88 miljoen is beschikbaar voor de verdere ontwikkeling van strategisch personeelsbeleid. Onder 3.5a is dit nader beschreven.

Prestatiemonitor over 2021

	Meting uitgevoerd	Plan van Aanpak	Realisatie
Strategisch HRM-beleid d.m.v.			
- Bijhouden bekwaamheidsdossier	X	X	gereed
- Functioneringsgesprekken cyclus	X	X	gereed
- Tevredenheid beginnende leraren	X	X	in proces

2.3 Wachtgeld PO

In het PO zijn geen voormalige collega's waarop wachtgeldregelingen van toepassing zijn.

3. Visie en besturing

3.1 Visie ZWN

ZWN ontleent haar pedagogische opdracht uit het volgende citaat van Rudolf Steiner:
"De vraag is niet wat de mens moet kunnen en weten om zich in de bestaande sociale orde te kunnen voegen, maar wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem

ontwikkeld kan worden. Pas dan kan de opgroeiende generatie de maatschappij steeds opnieuw met nieuwe krachten verrijken."

Ons onderwijs is gericht op het bijdragen aan de individuele ontwikkeling van de leerling. Daarbij wordt een evenwichtige ontwikkeling op het gebied van het denken, het gevoel en de wil nagestreefd. Cognitieve, kunstzinnige en sociale vorming krijgen gelijkwaardige aandacht. Niet de leerstof, maar de ontwikkelingsmogelijkheden van een bepaalde leeftijd en de individuele mogelijkheden staan centraal. De leerstof is ontwikkelingsstof en is afgestemd op de leeftijdsfasen van de leerlingen. De leerlingen moeten hun mogelijkheden en talenten kunnen ontdekken en ontplooien. Het vrijeschoolleerplan maakt het mogelijk dat zij een ruime kijk op zichzelf en de samenleving kunnen ontwikkelen. Hierdoor worden leerlingen zich bewust van hun interesses en hun, vaak onbewust aanwezige, mogelijkheden en idealen. De keuze voor een vervolgopleiding en beroep kan dan vanuit hun eigen motivatie plaatsvinden. Zo kunnen zij een wezenlijke en betrokken bijdrage aan de samenleving leveren.

Daarnaast is het van belang dat leerlingen leren omgaan met onderlinge verschillen. Zij moeten leren samenwerken en daarbij respect tonen voor de ander en andermans kwaliteiten leren zien en waarderen (breder dan, maar wel aansluitend op burgerschapsvorming). Met name in de ambachtelijke vakken en de kunstvakken komen deze aspecten –in heterogene groepen waar dat kan- aan bod.

Tot slot is het van groot belang dat leerlingen zich ook op het cognitieve vlak goed ontwikkelen en worden voorbereid op de einddoelen van het examen.

In de schoolplannen 2019-2023 voor het PO en het VO is dit nader uitgewerkt.

3.2 Besturing

Governance

- De stichting ZWN wordt geleid door een bestuurder. Hij is het bevoegd gezag van de stichting. De beginselen van good governance zijn vertaald in de bestuurlijke structuur en de stichting onderschrijft de Code Goed Onderwijsbestuur van de VO Raad. Er is sprake van één bestuurder en een raad van toezicht, waarmee (bestuurs)uitvoering en toezicht functioneel gescheiden zijn. Dit is nader uitgewerkt in de statuten, in het Reglement bestuurder, rvt-leden en schoolleiders en in het toezichtkader ZWN.
- Voor de drie VO-vestigingen is een medezeggenschapsraad (mr) ingericht die drie keer per jaar bijeenkomt, samen met de bestuurder. Daarnaast overlegt de mr twee keer per jaar met de raad van toezicht. Verder zijn zogenaamde vestiging medezeggenschapsraden (vmr) in het leven geroepen. Deze vmr'en overleggen zes keer per jaar met de rectoren.
Het PO heeft een aparte mr, die overlegt met de schoolleider. Omdat sprake is van VO-scholen en PO-scholen en twee brinnummers, is het niet verplicht om een gmr te benoemen. Afsproken is dat de voorzitters van de beide medezeggenschapsraden (VO en PO) gezamenlijk een ad hoc gmr kunnen vormen, als er onderwerpen zijn die hen beiden betreffen en dit noodzakelijk blijkt te zijn. In de praktijk is dit nog niet voorgekomen.
- De scholen hebben een contactouderoverleg, waarbij vanuit elke klas een ouder vertegenwoordigd is. In dit overleg worden de ontwikkelingen van de afzonderlijke scholen besproken. Vanuit de medezeggenschapsraden wordt er naar gestreefd een verbinding te leggen met dit overleg.

Externe contacten

- ZWN is lid van de Vereniging voor vrijescholen, de VO-Raad, de VO-werkgeversvereniging De Coöperatie (zowel voor PO als voor VO), de PO-Raad en de VBS. Met deze instellingen vindt een intensieve uitwisseling plaats, waarbij enerzijds sprake is van belangenvertegenwoordiging, anderzijds van kennisuitwisseling. De

ZWN-bestuurder is voorzitter van het VBS bestuur. Daarnaast zit hij, uit hoofde van zijn functie, in de besturen van de vier stichtingen voor passend onderwijs. Tevens is hij voorzitter van visitatiecommissies die vanuit de VO Raad collega-bestuurders visiteren.

- De vijf scholen hebben via de rector/schoolleider en/of bestuurder contacten met de gemeente. Deze contacten betreffen onder meer de onderwerpen zorg, orde/handhaving, subsidies en huisvesting. Waar nodig en zinvol neemt de bestuurder het voortouw in de lokale contacten, met name bij bouwplannen.
- In Rotterdam is sinds 2018 een samenwerking gestart met de stichting LMC, onder de naam Vrijeschool De Kaap (<https://www.vsdekaap.nl>). Deze afdeling is gehuisvest bij de Young Businessschool Rotterdam. Onder eindverantwoordelijkheid van het LMC onderwijs gegeven wordt aan vmbo basis/kaderleerlingen volgens de uitgangspunten van de vrijeschool. Vanuit ZWN worden leraren gedetacheerd aan het LMC. Beide partijen, met name ouders en leerlingen zijn erg enthousiast over deze formule.
- In 2022 gaat een vergelijkbare constructie van start in Den Haag bij het Maris College in samenwerking met VO-Haaglanden: een vmbo basis/kaderstroom gebaseerd op de vrijeschool pedagogie en didactiek. Ook hierbij worden leerkrachten van de VSDH naar deze stroom gedetacheerd.
- Sinds augustus 2020 is het Rudolf Steiner College, samen met een aantal eenpitters in Rotterdam, aangesloten bij de Opleidingsschool Rotterdam (OSR). De school leidt zo'n 15 studenten per jaar op tot docenten, samen met de hogeschool. Op de school zijn werkplekbegeleiders opgeleid en is een schoolopleider aangesteld.
- In de ZWN-regio zijn twee initiatieven actief waarbij onder reguliere besturen vrijeschool onderwijs wordt verzorgd. ZWN-scholen fungeren hierbij als partnerschool om zo de kwaliteit van de vrijeschool te helpen realiseren en bewaken. Het betreft hier een vrijwillige ondersteuning, zonder verplichtingen en risico's voor de ZWN-scholen. In de regio zijn de volgende initiatieven gestart:
 - In 2021 is in Delft een ouderinitiatief gestart onder de naam Mercurius: de bedoeling is om na de zomer van 2022 te starten met een nieuwe vrijeschool. ZWN is gevraagd om hierbij onderwijskundig te ondersteunen.
 - Vrije School Zeeland in Vlissingen is in augustus 2016 gestart. Het Rudolf Steiner College treedt hierbij incidenteel op als partnerschool om de vrijeschool kwaliteit te helpen borgen.

3.3 Naleving branchecodes goed bestuur

ZWN volgt de code goed bestuur zoals deze is beschreven door de VO Raad en de PO Raad. In 2019 is het toezichtkader van ZWN herzien naar aanleiding van de geactualiseerde code van de VO Raad. De stichting beschikt over een klokkenluidersregeling en haar jaarverslag wordt jaarlijks gepubliceerd op de bestuurs-website (<https://www.vszh.nl/>) en op de sites van de scholen.

3.4 Verslag toezichthoudend orgaan (B3)

De raad van toezicht kwam in 2021 vijf keer bij elkaar in reguliere vergaderingen. Diverse vergaderingen vonden online plaats in verband met de maatregelen rond corona.

De samenstelling van de raad is in 2021 ongewijzigd. De raad kent twee commissies: een remuneratiecommissie (dhr. van Ewijk en dhr. Va Schie) en een financiële (audit)commissie (mw. Jansen en dhr. De Bruine).

De raad heeft in haar toezichtkader beschreven op welke wijze en met welke frequentie zij toeziet op de rechtmatigheid en doelmatigheid. De visie van de stichting op het realiseren van onderwijskwaliteit is leidend in het toezichtkader, de indicatoren in het toezichtkader zijn daarbij ondersteunend. De raad volgt en bespreekt deze aspecten aan de hand van de Kaderbrief, de begroting, de voortgangsrapportages en de financiële kwartaalrapportage en de jaarrekening. Verder is in het toezichtkader beschreven dat de

raad haar informatie ook vergaart op informele wijze via gesprekken met de mr en gesprekken binnen de organisatie.

De volgende thema's kregen in 2021 aandacht:

- De jaarrekening over 2020 werd vastgesteld. De verbeteruggesties van de nieuwe accountant zijn overgenomen en ingevoerd.
- De raad heeft kennis genomen van de Kaderbrief 2022 (strategisch kader) die door de bestuurder is vastgesteld: deze brief vormt een gedegen basis voor de begroting.
- De begroting voor 2022 werd goedgekeurd en de meerjarenbegroting 2023-2026 is besproken.
- De remuneratiecommissie heeft in november 2021 een beoordelingsgesprek met de bestuurder gevoerd, waarbij input van mr-leden gebruikt is en een open feedback gesprek met de schoolleiding heeft plaatsgevonden. De rvt realiseert zich dat sprake was van een zwaar en heeft er alle vertrouwen in dat onderwerpen die mede door achter zijn gebleven weer opgepakt zullen worden. Het gesprek heeft geresulteerd in doelen en afspraken voor het komende kalenderjaar.
- De auditcommissie heeft diverse malen met de bestuurder overlegd: met betrekking tot de jaarrekening 2020, de Kaderbrief 2022 en de begroting 2022. Daarnaast vond separaat afstemming plaats naar aanleiding van de interim-controle door de accountant.
- In 2021 vonden twee gesprekken plaats met vertegenwoordigers van de mr ZWN VO. Gesproken is onder meer over corona, de fusieplannen met Rijnstreek en de bouwplannen in Rotterdam. Dhr. Van Ewijk en mw. Vreeburg zijn aanwezig geweest bij een bijeenkomst voor schoolleiding en betrokken mr'en over de voorgenomen samenwerking/fusie
- In 2021 zijn de volgende onderwerpen meer uitgebreid besproken met de bestuurder: gevolgen corona voor onderwijs, welbevinden en financiën, kwaliteitsverbetering onderwijs, bouwplannen in Rotterdam, kwaliteitsverbetering onderwijs en management en de relatie met ouders in Den Haag PO, samenwerking met PO vrijescholen rond Leiden (Rijnstreek) en de ontwikkelingen rond de in 2018 gestarte internationale afdeling (IGBO).
- In 2021 heeft de raad de honorering binnen ZWN getoetst aan de WNT. De salarissen van zowel de bestuurder als de toezichthouders voldoen aan de wettelijke normen. Op grond van de WNT kwalificeert de raad zichzelf en de algemeen directeur/bestuurder als topfunctionaris. De beloningscomponenten zijn in de jaarrekening opgenomen.
- De rvt heeft zich gehouden aan de code goed bestuur, hier is in 2021 niet van afgeweken.

Diverse leden van de raad van toezicht hebben deel genomen aan een aantal landelijke trainingen over het toezichthouden (VTOI).

De honorering van de leden van de raad van toezicht is in 2021 geïndexeerd op basis van ontwikkelingen van de bestuurderscao in het VO. De bedragen zijn gebaseerd op de adviestabellen van de VTOI, en binnen de kaders van de WNT: de voorzitter ontvangt € 5.041, een lid ontvangt € 3.351 en leden die in een commissie zitten (audit en remuneratie) ontvangen aanvullend € 931.

Lid (met hoofdfunctie buiten ZWN)	(on)betaalde nevenfuncties	Aftreden eerste ronde	Aftreden tweede ronde
W. van Ewijk – geen hoofdfunctie ivm pensioen	- commissaris bij Stichting thuiszorg Midden-Gelderland in Arnhem - voorzitter van The Living Museum in Bennebroek	15.10.2023	15.10.2027
M. de Bruine – bestuurder stichting Nieuw Unicum, expertisecentrum voor mensen met progressieve MS	- raad van toezicht Stichting Zorgbalans te Haarlem - voorzitter van het bestuur Stichting Collectiebeheer Prof. dr. Ruud en Marga Lapré (onbezoldigd) - bestuurslid Stichting Fonds Hartewensen (onbezoldigd)	01.01.2021	01.01.2025
K. Jansen – - Eigenaar LaJansen - Instructeur Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten - heel 2021	- Penningmeester wijkvereniging Professoren- en Burgemeesters wijk in Leiden (tot mei 2021) - lid van de rvt Stichting Het Lichtpunt	12.10.2019	12.10.2023
M. Vreeburg – - Hogeschool docent InHolland, leraren-opleiding (part time) - Zelfstandig onderwijsadviseur		15.10.2023	15.10.2027
T. van Schie - geen hoofdfunctie ivm pensioen	- voorzitter van het bestuur van het Raphaëlfonds (ANBI stichting) - bestuurslid /secretaris van de stichting Vrienden van de Rudolf Steiner Kliniek (eveneens een ANBI stichting) - voorzitter vereniging behoud boomgaard van de Hafakker	07.12.2024	07.12.2028

3.5 Maatschappelijke thema's voor VO en PO

Ontwikkelingen in de samenleving volgen elkaar snel op en maatschappelijke eisen veranderen voortdurend onder druk van de politiek. Nieuwe technologieën, nieuwe leermethoden, verwachtingen van ouders, de nadruk op leerresultaten, het tegengaan van kansenongelijkheid, het bieden van passend onderwijs en de zorg voor een soepele overgang naar het voortgezet onderwijs zijn hier voorbeelden van.

De onderwijsarbeidsmarkt staat flink onder druk, dit is een maatschappelijk probleem, dat ook door de politiek wordt erkend. Deze paragraaf beschrijft hoe ZWN om gaat met deze maatschappelijke thema's.

a. Strategisch personeelsbeleid

Het (strategisch) personeelsbeleid is er onder meer op gericht om bij te dragen aan goed vrijeschool onderwijs. Het beleid sluit aan bij de visie (zie 1.2). Hierbij wordt een gesprekscyclus gevolgd, met ontwikkeling, duurzame inzetbaarheid en levensfasebewust personeelsbeleid als vaste terugkerende onderwerpen. Alsmede de basisvereisten, inzet, deskundigheidsbevordering en vrijeschool achtergrond. De financiële- en verlof-

mogelijkheden van de CAO/VO worden toegepast bij het volgen van opleidingen. Afhankelijk van individuele situaties helpen we medewerkers hierbij uitbreiden. Er wordt een intensief inwerkprogramma aangeboden aan nieuwe leraren zonder vrijeschool ervaring. Verder is met alle vrijescholen in Nederland een gezamenlijke post HBO-opleiding aan de hogeschool Leiden in het leven geroepen voor leraren die zich verder willen verdiepen in de uitgangspunten van de vrijeschoolpedagogie. In dat kader worden verder op schoolniveau pedagogische vergaderingen belegd, waarbij onder meer kinderbesprekingen plaatsvinden. Ook vinden er ZWN-brede, gezamenlijke studiedagen plaats.

b. Passend onderwijs

ZWN is voor de vier scholen aangesloten bij vier aparte samenwerkingsverbanden die passend onderwijs uitvoeren: één PO-verband en drie VO-verbanden. Binnen deze verbanden speelde het afgelopen jaar de discussie over onafhankelijk toezicht in de vorm van een onafhankelijke voorzitter. ZWN streeft er binnen deze verbanden naar om de onafhankelijke functie binnen de governance van deze samenwerkingsverbanden te versterken en pleit voor meer onafhankelijke leden in de raden van toezicht van de samenwerkingsverbanden. Verder stimuleert ZWN dat de beschikbare gelden (met name de reserves) zoveel mogelijk worden ingezet voor het onderwijs. Dit leidt binnen alle verbanden tot plannen die gericht zijn op uitputting van de reserves.

De lumpsum-middelen voor passend onderwijs worden vooral besteed aan coördinatoren Passend Onderwijs die zorgdragen voor het organiseren van passende ondersteuning voor leerlingen die daar behoefte aan hebben. Ten dele wordt dit gefinancierd uit ditzelfde budget, deels wordt dit gefinancierd uit de gelden van het samenwerkingsverband.

c. Allocatie van middelen naar de scholen

Uitgangspunt is dat de rijksmiddelen zoveel mogelijk aan het onderwijs ten goede komen. De begroting van de scholen is gebaseerd op het leerlingenaantal. De bovenschoolse overheadskosten zijn ten opzichte van andere stichtingen relatief laag, (2,5%) omdat scholen in verband met de geografische spreiding veel werkzaamheden in eigen beheer uitvoeren. Maar ook de totale kosten voor de schoolleiding zijn bij ZWN lager (4%) dan landelijk (6%).

d. NPO

Voor de zomer is hard gewerkt aan de voorbereiding van de zinvolle besteding van de NPO-middelen. Op alle scholen is een schoolscan uitgevoerd, waarbij zowel leerlingen als ouders bevraagd zijn op hun behoeften. Hieruit bleek een grote variatie aan behoeften: enerzijds ondersteuning op kwalificerende aspecten, anderzijds was veel behoefte aan persoonsvormende en socialiserende aspecten, in aansluiting op de uitgangspunten van de vrijeschool.

De interventies zijn op deze variatie afgestemd: enerzijds is gekozen voor kleine groepjes leerlingen die extra ondersteuning kregen, inzet van lesassistenten, kleinere klassen, extra inzet mentoren, sectieleiders en teamleiders, orthopedagoog, externe huiswerkorganisaties en ict-ondersteuning. Anderzijds zijn extra activiteiten georganiseerd om ontmoeting en uitwisseling te stimuleren door het organiseren van sociale activiteiten en/of kampen. Dit alles steeds in het kader van het inhalen dan wel compenseren van hetgeen in de covidperiode is gemist. Dit is op schoolniveau uitgewerkt in plannen die met leraren en mr zijn afgestemd en waarvoor de mr op schoolniveau instemming heeft gegeven. Er zijn geen middelen bovenscholisch ingezet. Bij de besteding is getracht om, waar zinvol, vooral te werken met (tijdelijk) uitbreiding van eigen personeel om te stimuleren dat deskundigheid in eigen huis wordt opgebouwd.

Specifiek voor het PO

e. Werkdruk

Werkdruk is landelijk een groot knelpunt in het onderwijs, zo ook op de scholen van ZWN. Binnen Den Haag PO wordt gekeken naar de taakverdeling om te onderzoeken of dit tot een verlichting van de werkdruk kan leiden. Daarbij wordt ook gekeken of meer lesassistenten tot verlichting kan leiden. De krapte op de arbeidsmarkt en de gevolgen van covid leggen nog een extra druk op de school: zowel op de collega's als op de financiën tgv de inzet van dure externe bureaus om lesuitval te voorkomen.

Onderstaand de besteding van de extra middelen die de school heeft ontvangen mbt het verminderen van de werkdruk:

Besteding werkdrukmiddelen Abbenbroekweg

<u>Ontvangen werkdrukmiddelen</u>	<u>2020/2021</u>	<u>2021/2022</u>
Bedrag per leerling	€ 251	€ 252
Aantal leerlingen 1/10/t-1	440	470
Totaal opbrengsten	€ 110.607	€ 118.440
	<u>2021</u>	
7/12 x 2020/2021	€ 64.521	
5/12 x 2021/2022	€ 49.350	
Totaal baten		€ 113.871
		<u>203.903</u>

Extra inzet 6 onderwijsassistenten (50% uit werkdrukmiddelen, 50% uit NPO/G5-gelden)

f. Onderwijsachterstanden

Den Haag PO heeft geen leerlingen die onder de cumi-regeling vallen, waardoor er geen specifiek achterstandsbeleid is vormgegeven.

Specifiek voor het VO

g. Toetsing en examinering

De kwaliteit van de examinering staat hoog in het vaandel bij ZWN. Uit terugkoppeling van oud-leerlingen blijkt dat de aansluiting op vervolgopleidingen goed verloopt. Aan de hand van de checklist van de VO Raad is het examineringsproces geëvalueerd en aangepast. Tevens is een ZWN-breed examenreglement opgesteld, met in een bijlage de bijzonderheden per school. Verder onderzoeken de scholen op welke wijze het aantal toetsen kan worden teruggedrongen en in hoeverre summatieve toetsen vervangen kunnen worden door formatieve toetsen. Hiermee kan beter worden aangesloten bij de visie van de school.

h. Convenantsmiddelen

Met het convenant 'Aanpak lerarentekort' (zgn. "Slobgelden") zijn in november 2019 extra middelen beschikbaar gesteld die kunnen worden aangewend voor ontwikkeltijd, werkdrukverlichting, begeleiding van startende leerkrachten, begeleiding van zij-

instromers en/of onderwijsinnovatie. Deze middelen zijn vervolgens gereserveerd per school, in afwachting van de concretisering van verdere plannen. In 2020 zijn hierover afspraken gemaakt met de medezeggenschapsorganen van de afzonderlijke scholen, zodat de middelen zo goed mogelijk aansluiten bij de wensen van de scholen. Een beperkt deel van de middelen is in 2020 ingezet, met name voor onderwijsassistenten. In verband met corona en de samenloop met de NPO-gelden is een deel van de middelen ingezet in 2021, maar wordt deels ook in 2022 en latere jaren ingezet.

4. Risicomanagement

4.1 Strategie

ZWN volgt een strategie waarbij de belangen van de leerling centraal staan. Wij hebben de overtuiging dat wij een bijzondere meerwaarde leveren voor onze leerlingen en willen zoveel mogelijk leerlingen de mogelijkheid bieden om van onze scholen gebruik te maken. Dit betekent dat we open staan voor groeimogelijkheden, ook als deze risico's en kosten met zich meebrengen, zoals voorinvesteringen. Wij willen bewust inspelen op de toegenomen landelijke belangstelling voor vrijescholen, maar tegelijkertijd moet de kwaliteit van het onderwijs gewaarborgd zijn en mag dit niet ten koste gaan van groei. Daarnaast worden de reguliere ontwikkelingen gemonitord en beoordeeld op bijkomende risico's. Te denken valt aan ontwikkelingen in leerlingenaantallen, de mate waarin wij zichtbaar kunnen blijven in de toegenomen concurrentie in het onderwijs en de eisen die dit aan ons als werkgever stelt.

4.2 Operationele activiteiten

Naast de meer strategische oriëntatie is ZWN zich ook bewust van de operationele vertaling hiervan. Bij verschillende interne en externe ontwikkelingen wordt steeds nagegaan wat de impact hiervan is op de organisatie: zowel op pedagogisch/onderwijskundig gebied, als op de meer bedrijfsmatige aspecten van de scholen. De administratieve organisatie is beschreven op zo'n manier dat fraudegevoeligheid en mogelijkheden tot corruptie tot een minimum beperkt zijn. Jaarlijks voert de accountant hier ook controles op uit en bevestigt dit beeld.

4.3 Financiële positie

ZWN heeft in 2021 een positief resultaat behaald ter hoogte van 1.798.412 euro voor resultaatsbestemming. Na resultaatsbestemming bedraagt dit resultaat 1.218.354 euro. Dit resultaat is aanzienlijk hoger dan het resultaat van het vorige jaar: in 2020 was sprake van een positief saldo ter hoogte van 184.906 euro. Een groot deel van deze bestemming is bedoeld om de resterende NPO-gelden uit te geven in 2022/2023 en geeft derhalve een enigszins vertekend beeld.

Het gecorrigeerde positieve resultaat op ZWN-niveau op alle vestigingen voor een belangrijk deel veroorzaakt door NPO-budgetten die over een langere periode verspreid wordt: in Leiden (+218.504 euro), Rotterdam (+345.407 euro), Den Haag VO (+624.100 euro) en Den Haag PO (30.343).

Verder was sprake van extra inkomsten door aanvullende subsidies vanuit OCW (bijv. tbv capaciteitstesten, examengelden): het betreft hier subsidie voor zaken die al in de begroting waren opgenomen. Ook vanuit de gemeente is extra subsidie ontvangen o.a. voor inrichtingskosten: deze kosten waren al in de voorgaande jaren uitgegeven. Verder was de ouderbijdrage hoger dan voorzien, deels ten gevolge van de leerlingentijding. Tot slot waren de uitgaven aan onderhoud lager dan in het Mjop was voorzien.

Jaarlijks wordt in de Kaderbrief bepaald welk rendement nodig is voor een financieel gezonde situatie. In de afgelopen jaren kwam dit neer op 1%: bedoeld om eventuele tegenvallers in het boekjaar op te vangen en het weerstandsvermogen op peil te houden. Met name bij de groei van het aantal leerlingen (en daarmee de inkomsten) moet de

omvang van het weerstandvermogen gelijke tred houden. Met het huidige resultaat van 1.218.345 euro is dit ruimschoots behaald.

De realisatie in Rotterdam lag in 2021 op 239.599 euro boven de taakstelling (105.608).

De realisatie van Den Haag VO lag met 726.166 euro ver boven de taakstelling (-102.066): daarmee is het budget dat gereserveerd was om geleidelijk te komen tot het gewenste evenwicht tussen inkomen en uitgaven ruim behaald en bleek dat geen gebruik gemaakt behoefte te worden van deze reservering. Dit wordt onder meer verklaard door een stijging van het aantal LWOO-subsidies. Daarnaast zijn extra subsidies ontvangen van het samenwerkingsverband en de gemeente Den Haag. Verder zijn de zgn Slob-gelden uit 2020 vrijgevallen evenals kosten voor opleidingen in het kader van bevoegdheden.

In Leiden lag het resultaat 160.004 euro boven de taakstelling (58.500 euro) en Den Haag PO lag 30.345 euro boven de taakstelling (0 euro). Hiermee is de opdracht gerealiseerd die de school vorig kreeg om de begrotingsdiscipline te versterken. Het positieve resultaat in Den Haag PO is mooi, gezien de extra kosten tgv hoge vervangingskosten ivm ziekte. Ook in Den Haag VO is sprake van een extra goed resultaat tov de begroting.

Voor de International Waldorf School The Hague (IWSTH) geldt dat het Fonds tot Steun een schenking heeft gedaan om de kosten in de aanloopfase te kunnen financieren. Daarmee komt het saldo uit op 0.

Naast de financiële resultaten heeft ZWN in de afgelopen jaren voor relevante indicatoren streefwaarden benoemd die een nadere indicatie geven van de financiële positie. Uit het onderstaande overzicht blijkt dat de ratio's met beperkte afwijkingen door de jaren heen redelijk stabiel zijn. Daarbij liggen alle ratio's op of boven de ZWN-streefwaarden en ruim boven de signaleringswaarden van de inspectie.

Indicator	Inspectie-signalering	2018	2019	2020	2021	ZWN-doelstelling
Solvabiliteit 2	>30 %	57%	62%	60%	64%	>50%
Liquiditeit	>0,75	1,64	1,88	1,85	2,27%	>1,50
Weerstandsvermogen	>5%	15%	16%	16%	19%	15-20 %
Gecorrigeerd weerstandsvermogen voor mva	Nvt	5%	7%	7%	15%	5-10%
Normatief Eigen Vermogen	3.556.608			3.586.608	3.586.997	

Op grond van de bovenstaande cijfers doet de stichting het op dit moment goed. De stichting heeft goed zicht op de risico's en onzekerheden met betrekking tot haar financiële positie. Van zaken als liquiditeitsrisico's en renterisico's is geen sprake. Verder is het beleid om geen externe financiering af te sluiten en is daar vooralsnog ook geen aanleiding toe, waardoor onzekerheden mbt mogelijkheden om financiering aan te trekken en valutarisico's niet aan de orde zijn.

Schatkistbankieren

In juni 2020 is besloten om over te gaan op schatkistbankieren in verband met de negatieve rente op vermogen bij commerciële banken. Een van de spelregels daarbij is dat hierbij geen private middelen ingebracht kunnen worden. Om die reden is een deel van de private reserves herbestemd als publiek vermogen.

Normatief eigen vermogen

Het Eigen Vermogen is € 30.389 hoger dan het normatief Eigen Vermogen. Het Eigen Vermogen neemt de komende jaren af doordat de bestemmingsreserves ingezet zullen worden en zo onttrokken worden aan het Eigen Vermogen.

In de jaarrekening 2021 is de uitgebreide staat van baten en lasten voor 2021 opgenomen. Het resultaat komt uit op 1.798.412 euro, begroot was 37.875 euro. Na dotatie aan het publiek bestemmingsreserve van 580.058 euro, blijft een positief resultaat over van 1.218.354 euro. Deze afwijking

wordt met name veroorzaakt voor NPO-gelden die in 2022 en 2023 worden uitgegeven.

4.4 Financiële verslaggeving

Vier keer per jaar vindt een financiële verslaglegging plaats: in april, in juli (intern), in oktober en in december (onderdeel van de begroting). Hierbij wordt verslag gedaan van de realisatie ten opzichte van de begroting (op ZWN-niveau en ten aanzien van de afzonderlijke vestigingen). Verder wordt de ontwikkeling van de verschillende indicatoren aangegeven: financiële ratio's (rentabiliteit, liquiditeit, solvabiliteit (gecorrigeerd) weerstandsvermogen en niet financiële risico's (onderwijskwaliteit, ziekteverzuim, leerlingenaantal, klachten).

Vier samenwerkingsverbanden

De drie VO-scholen zijn ieder aangesloten bij een eigen samenwerkingsverband rond passend onderwijs. De uitgebreide financiële en beleidsmatige verantwoording verloopt via deze stichtingen. Op hoofdlijnen hier een impressie per school:

- Rotterdam heeft voor de ondersteuningsbekostiging in het schooljaar 2020-2021 € 106.978 ontvangen. Voor de verantwoording van de bekostiging volgt het samenwerkingsverband in Rotterdam en omgeving een interessant traject samen met Thom Verheggen en zijn boek "Anders Vasthouden". De nadruk bij de verantwoording ligt op transparantie en openheid naar elkaar toe binnen alle scholen in de vereniging. De hogere bekostiging heeft te maken met de groei van het aantal leerlingen en de indexatie voor de basisbekostiging van leerlingen. In het najaar van 2021 had de school 21 OPP's in ontwikkeling of in behandeling. Er zijn twee TLV's aangevraagd en drie leerlingen zijn (tijdelijk) in een zogenaamd orthopedisch didactisch centrum geplaatst (OPDC). Dit traject wordt ingezet als het tijdelijk beter is van school weg te zijn en gericht aan een aantal vaardigheden te werken. Na twee jaar corona wordt de school geconfronteerd met een enorme extra vraag naar begeleiding en ondersteuning. Er zijn medewerkers gestart met opleidingen voor het persoonlijk mentoraat en de ondersteuning is flink uitgebreid. Dit betekent dat de school een grote eigen bijdrage levert aan het vormgeven van ondersteuning. De school is daar graag toe bereid.
- Het Marecollege in Leiden heeft € 110.755 ontvangen van het samenwerkingsverband. In totaal is door het samenwerkingsverband aan het Marecollege voor 12 leerlingen een OPP afgegeven. Er zijn 60 (voor)examenleerlingen gecoacht en leerlingen hebben een half uur per week specifieke ondersteuning ontvangen in 7 disciplines: euritmie-ondersteuning, kunstzinnige therapie, individuele coaching, hoogbegaafdheid, begrijpend lezen, extra rekenen, faalangstreductie.
- De Vrije School Den Haag (VO) heeft in het schooljaar 2020 – 2021 van het samenwerkingsverband € 97.792 ontvangen voor de basisondersteuning en extra ondersteuning. Daarnaast is er € 45.000 ontvangen door middel van een maatwerkaanvraag. Voor de basisondersteuning zijn 23 OPP's afgegeven. In de brugklassen is een welles/nietes training gegeven. Er is een groep leerlingen opgeleid tot leerlingenbemiddelaar om pestgevallen op een laag niveau op te lossen. Ook is een nieuwe anti-pestcoördinator opgeleid. Aan groepen leerlingen zijn trainingen leren leren, faalangstreductie trainingen, examenvaardigheidstraining en huiswerkbegeleiding gegeven. Ook zijn er drempeltoetsen afgenomen bij de nieuwe leerlingen in klas 8. Voor 7 uur per week wordt er een schoolmaatschappelijk werker ingekocht.
Voor de extra gelden voor leerlingen met een LWOO-indicatie, worden kleinere klassen geformeerd, is er extra mentortijd ingericht en zijn er in het rooster vastgezette begeleidingsuren. Ook krijgen deze leerlingen een planagenda en is er een Remedial Teacher verbonden aan deze leerlingen en klassen.

Het bedrag dat is verkregen door middel van de extra maatwerkaanvraag, was een tegemoetkoming van uit het SWV voor de kleinere PT-klassen. In deze klassen zitten leerlingen met een LWOO-indicatie, maar ook leerlingen zonder een dergelijke indicatie. Om hieraan tegemoet te komen, heeft de school eenmalig een extra bedrag van het SWV gekregen.

- Den Haag PO-ABB heeft in 2021 € 67.047 ontvangen van het samenwerkingsverband SPPOH. Hiervan was € 56.874 bestemd voor basisondersteuning. Met dit geld worden interne en externe hulpverleners ingeschakeld om extra remedial teaching of andere ondersteuning te bieden. Er is € 10.173 ontvangen voor drie individuele arrangementen. De besteding van de gelden wordt aan het einde van ieder arrangement met ouders en SPPOH besproken in de evaluatie van het arrangement. Daarnaast zijn er drie toelaatbaarheidsverklaringen afgegeven voor het speciaal (basis) onderwijs.
- Den Haag PO-IWSTH heeft in 2021 in totaal € 16.555 ontvangen van het samenwerkingsverband SPPOH. Hiervan is € 8.499 bestemd voor basisondersteuning en € 8.056 bestemd voor 2 arrangementen. Met het bedrag voor basisondersteuning worden interne en externe hulpverleners ingeschakeld om extra remedial teaching of andere ondersteuning te bieden.

4.5 Wet- en regelgeving

De scholen bevinden zich in een omgeving waarbij sprake is van complexe wet- en regelgeving die voortdurend in beweging is. Samen met het stafbureau worden deze ontwikkelingen gemonitord. Hierbij wordt, waar nodig, gebruik gemaakt van externe expertise, om zo verzekerd te zijn van een goede aansluiting bij externe ontwikkelingen. Uitgangspunt is om steeds op alle ontwikkelingen voorbereid te zijn, deze te analyseren op mogelijke impact voor de stichting en zo nodig tijdig maatregelen te nemen om ongewenste effecten te voorkomen.

Een organisatie is 'in control' (goed bestuur) als ze de interne en externe onzekerheden onderkent en maatregelen neemt, zodat de organisatie voorspelbaar wordt en een balans tussen risico en beheersing wordt gevonden. ZWN is in dat opzicht in control: de afgelopen jaren zijn we niet of nauwelijks verrast door ontwikkelingen. We zagen deze aankomen en konden tijdig passende maatregelen nemen. Covid leidt echter wel tot – hopelijk tijdelijke – problemen: met name de voortgang van het primaire proces (lesgeven) komt in gevaar door hoge ziekmeldingen/quarantaine, veelal kortdurend, maar wel voortdurend: ca 25% van leerlingen/leraren begin 2022.

In de begroting wordt jaarlijks een inventarisatie gemaakt van de voorzienbare risico's die op de scholen afkomen en worden passende maatregelen voorgesteld. Voor 2021 waren dit de volgende risico's:

Interne risico's

- Lesuitval door hoog ziekteverzuim, met name tgv covid
- Hogere personeelskosten i.v.m. ziekte, studie en krapte op de arbeidsmarkt
- Hogere juridische kosten i.v.m. verdergaande juridisering van verschillen van mening
- Daling ouderbijdrage bijv. tgv coronacrisis of aanpassing van de wetgeving

Externe risico's

- Rijks bezuinigingen/maatregelen
- Nieuwe cao: met name eenmalige uitkeringen worden vaak niet gedekt door extra inkomsten en kunnen een (tijdelijk) gat slaan in het budget.
- Daling leerlingenaantal door nieuwe scholen in de regio of scholen zonder wachtlijst
- Aanzienlijke leerlingengroei die leidt tot extra kosten in de vorm van voorfinanciering (eerste 5 maanden van het schooljaar).

In de kwartaalrapportages worden ontwikkelingen van deze risico's beschreven evenals eventuele maatregelen.

4.6 Risicoprofiel

Onze scholen bevinden zich in een regio met relatief stabiele demografische ontwikkeling: in Den Haag en Rotterdam is sprake van (enige) groei, in Leiden is mogelijk op termijn sprake van enige krimp. Ouders en leerlingen kiezen voor onze scholen op grond van het ideële profiel en de kleinschaligheid (zo bleek onder andere uit onderzoek van de Vereniging voor Vrijescholen). De afhankelijkheid van de externe concurrentie is vooralsnog gering, omdat geen andere school een vergelijkbaar profiel heeft. In Leiden is echter een initiatief gestart met veel aandacht voor de individuele ontwikkeling van leerlingen (Agora-school), hetgeen vorig jaar te merken was in het aantal aanmeldingen.

4.7 Interne risicobeheersings- en controlesysteem (B2)

Het ZWN risicobeheersing- en controlesysteem is opgezet om inzicht te krijgen in de mate waarin de strategische en operationele doelstellingen worden gerealiseerd, of er betrouwbare financiële rapportages zijn en of de navolging van relevante wet- en regelgeving is gegarandeerd.

Daarnaast bestaat het interne risicobeheersingssysteem uit:

- Planning- en control cyclus, met daarin onder andere:
Kaderbrief, meerjarenbegroting (exploitatie, liquiditeit en investeringen) opgebouwd vanuit de formatieplanning, voorafgaand aan het schooljaar en opgesteld binnen de door de raad van toezicht gestelde kaders. Verantwoording vindt plaats via periodieke rapportages per verslagjaar en wordt afgerond met de jaarrekening. Alle rapportages zijn opgesteld volgens de standaard rapportagestructuur en de handleiding voor de inrichting van de financiële verslaglegging.
- Risico analyse:
Er is een risico analyse opgesteld die jaarlijks wordt geactualiseerd. Op grond van deze risicoanalyse zijn indicatoren opgesteld mbt liquiditeit, solvabiliteit en (gecorrigeerd) weerstandsvermogen. In 2020 is besloten om ten behoeve van een bouwproject in Rotterdam eenmalig af te wijken van de vastgestelde indicator rond het gecorrigeerde weerstandsvermogen. Omdat deze extra kosten binnen de begroting van de komende jaren kunnen worden opgevangen, heeft de bestuurder vastgesteld dat dit verantwoord is.

De werking van deze systematiek heeft enerzijds een preventief effect, waarbij de noodzakelijke omvang van het gecorrigeerd weerstandsvermogen getoetst wordt aan de hand van de risico's. Tevens wordt jaarlijks een rendementseis vastgesteld op basis van de risicoanalyse. Verder wordt gedurende het jaar gestuurd op de realisatie ten opzichte van de begroting aan de hand van kwartaalrapportages.

5. Onderwijs en bedrijfsvoering

5.1 Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken

5.1.1 Vrijeschool visie op onderwijskwaliteit

Vrijescholen hebben een eigen visie op kwaliteit van onderwijs. Hierbij baseren wij ons op de uitgangspunten van Rudolf Steiner en sluiten wij aan bij de driedeling van Gert Biesta.

Ons onderwijs is gericht op het bijdragen aan de individuele ontwikkeling van de leerling. Daarbij wordt een evenwichtige ontwikkeling op het gebied van het denken, het gevoel en de wil nagestreefd. Cognitieve, kunstzinnige en sociale vorming krijgen gelijkaardige

aandacht. Niet de leerstof, maar de ontwikkelingsmogelijkheden (aansluitend bij de leeftijdsfase van de leerling) en de individuele mogelijkheden van de leerling staan centraal. De leerlingen moeten hun mogelijkheden en talenten kunnen ontdekken en ontplooien. Het vrijeschoolleerplan maakt het mogelijk dat zij een ruime kijk op zichzelf en de samenleving kunnen ontwikkelen. Hierdoor worden leerlingen zich bewust van hun interesses en hun, vaak onbewust aanwezige, mogelijkheden en idealen. De keuze voor een vervolgopleiding en beroep kan dan vanuit hun eigen motivatie plaatsvinden. Zo kunnen zij een wezenlijke en betrokken bijdrage aan de samenleving leveren.

Daarnaast is het van belang dat leerlingen leren omgaan met onderlinge verschillen. Zij moeten leren samenwerken en daarbij respect tonen voor de ander en andermans kwaliteiten leren zien en waarderen (breder dan, maar wel aansluitend op burgerschapsvorming). Met name in de ambachtelijke vakken en de kunstvakken komen deze aspecten – in heterogene groepen waar dat kan – aan bod.

Tot slot is het van groot belang dat leerlingen zich ook op het cognitieve vlak goed ontwikkelen en worden voorbereid op de einddoelen van het examen.

Biesta² onderscheidt drie functies ten aanzien van de kwaliteit van onderwijs:

- Kwalificatie (bijbrengen van kennis en vaardigheden)
- Socialisatie (deel (leren) worden van groepen) en vaardigheden)
- Subjectwording (persoonsvorming: iemand worden, in de wereld staan)

De consequentie van het bovenstaande is dat er voldoende aandacht uit gaat naar kwalificatie, maar dat het accent ligt op subjectwording. Dit vraagt veel tijd en energie van leerlingen en leraren. Daarom is er geen ruimte over om te streven naar het oordeel excellent van de inspectie op het gebied van kwalificatie. Omdat de bekostiging daar wel nauw mee verbonden is, gaan de onderstaande hoofdstukken met name in op deze cognitieve opbrengsten.

In het VO is een landelijk visitatiekader ontwikkeld, gebaseerd op waarderend onderzoek. In de toekomst zullen ook ZWN-scholen gevisiteerd worden, door covid heeft de planning vertraging opgelopen.

Toegankelijkheid en toelatingsbeleid

De VO-scholen van ZWN zijn toegankelijk voor alle leerlingen die van de basisschool een advies hebben gekregen dat aansluit het onderwijsaanbod: mavo, havo of vwo.

Daarnaast is sprake van voorrangbeleid voor leerlingen die van een andere vrijeschool komen en is sprake van voorrang voor leerlingen die al een broertje en zusje op school hebben.

In het PO zijn alle leerlingen welkom, voor zover passend onderwijs op grond van het schoolondersteuningsprofiel geboden kan worden.

5.1.2 Primair onderwijs

Opbrengsten en schooladviezen

Naar aanleiding van de pandemie is er een diepte-analyse uitgevoerd ten aanzien van de kwaliteit van het onderwijs. Er is een schoolscan over een langere periode uitgevoerd. Daarmee is dieper ingezoomd op kwaliteit van onderwijs, waarbij de onderwijsresultaten van de eindtoets over drie jaar (2018/2019/2021) zijn beoordeeld. De tussentoetsen van juni 2021 zijn ook meegenomen in deze analyse. Het ministerie van OCW heeft besloten om in 2020 geen eindtoetsen af te laten nemen in klas 6 (groep 8).

² Biesta, Gert (2009). *Goed onderwijs en de cultuur van het meten*

Sinds augustus 2020 is er een nieuw onderwijsresultatenmodel dat meer rekening houdt met de kenmerken van de leerlingenpopulatie, die van invloed kunnen zijn op de opbrengsten. Het model maakt een koppeling naar beheersing van referentieniveaus en neemt een gemiddelde van drie jaar samen, waardoor een stabiel beeld ontstaat. Dit is per augustus 2020 ingegaan.

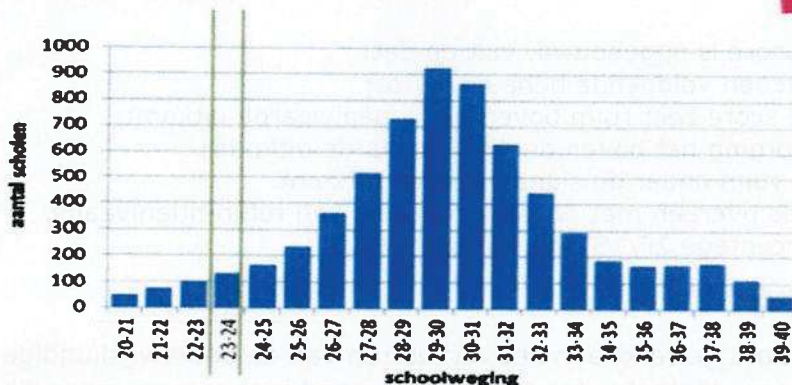
Onderwijsresultaten OR1: oordeel wordt gebaseerd op de behaalde referentieniveaus. Hierbij worden 2 indicatoren onderscheiden:

1. Er hebben voldoende kinderen referentieniveau 1F behaald voor taal en rekenen.
2. Er hebben voldoende kinderen referentieniveau 1S/2F gehaald voor taal en rekenen.

OCW-systematiek: schoolweging

Schoolweging is een maat die OCW/Inspectie hanteert om aan te geven hoe complex de totale leerlingenpopulatie van een school is. Er zijn 5 factoren die hierbij meespelen voor de weging: opleidingsniveau van zowel de moeder als de vader; de herkomst van de ouders; of de ouders in de schuldsanering zitten; de verblijfsduur van de moeder in Nederland; het gemiddelde opleidingsniveau van de moeders van de leerlingen op school.

De schoolweging ligt tussen de 20 en 40. Dit is verdeeld in 20 groepen scholen die qua leerlingenkenmerken met elkaar vergelijkbaar zouden moeten zijn.

De Vrije School Den Haag

Schoolweging: 23,5

Signaleringswaarde 1F: 85 %

1S/2F: 58,6%

Referentieniveaus (Ambitie commissie Meijerink):

Signaleringswaarde 1F wordt door in ieder geval 85% van de leerlingen behaald;

1S/2F wordt door in ieder geval 65% van de leerlingen behaald.

Uitstroomprofielen en 1S/2F (behaald door leerlingen die doorverwezen worden naar VMBOTL, Havo en hoger): ruim 60% van de leerlingen in Nederland

De Vrije School Den Haag

Eindtoets 2018/2019/2021 Schoolweging 23,5

1F: 96,0% (85%)

1S/2F: 61,6% (58,6%)

Conclusie 1:

- De school komt gemiddeld boven de signaalwaarden uit voor referentieniveau 1F.
- De school komt gemiddeld boven de signaalwaarden uit voor referentieniveau 1S/2F.
- De school scoort daarmee voldoende op kwaliteitsstandaard OR1

Opbrengsten uitgesplitst

2018-2021	1F	1S/2F
Lezen	99,3%	84,0%
Taalverzorging	95,3%	59,0%
Rekenen	94,3%	41,7%

Conclusie-2

Als je kijkt naar hoe deze score is opgebouwd, valt op dat:

- niveau 1F op alle vakgebieden voldoende behaald wordt;
- niveau 1S/2F op lezen de score zeer ruim boven de signaalwaarde uitkomt;
- niveau 1S/2F op taalverzorging net boven de signaalwaarde uitkomt;
- niveau 1S/2F bij rekenen ruim onder de signaalwaarde uitkomt.
- dit beeld komt grotendeels overeen met de vorige meting van referentieniveaus, hoewel het gemiddelde percentage 2F/1S nog wat lager was.

Onderwijskundige kwaliteit

In de afgelopen periode is hard gewerkt aan het verbeteren van de onderwijskundige kwaliteit. Vorig jaar is er geen eindtoets afgenomen in verband met corona, maar dit jaar is de zogenaamde IEP-toets afgenomen en scoorde de school op alle aspecten boven het landelijk gemiddelde en daarmee ruim boven de signaleringgrens van de inspectie. Omdat de populatie relatief kansrijk is, ligt een score boven het gemiddelde voor de hand, maar tegelijkertijd wordt veel onderwijstijd besteed aan persoonsontwikkeling en socialisatie (soms geïntegreerd), waardoor minder tijd beschikbaar is om aan cognitieve aspecten te besteden. Dit is een keuze, waarin het juiste evenwicht gevonden moet worden. Aan de hand van deze opbrengsten zal het komende jaar bepaald worden wat de streefdoelen zijn.

OPBRENGSTEN	Niveau	School	Landelijk
Taalverzorging	1F	95	90
	2F	68	51
Lezen	1F	100	98
	2F	89	77
Rekenen	1F	95	88
	2S	55	47
ADVIEZEN			
Pro/bb/kb		8	17
Kb/gl/tl		19	21
Gl/tl/h		24	26

h/v	24	18
Vwo	24	18

5.1.3 Voorgezet onderwijs

Slagingspercentage

In hoofdstuk 1.3 zijn de slagingspercentage voor 2021 opgenomen.

	VWO	HAVO	MAVO
Rotterdam	96	93	93
Leiden	100	91	100
Den Haag	90	96	98
Landelijk 2021	94	91	96

Zeven van de negen afdelingen scoren boven het landelijk gemiddelde, twee van de negen afdelingen scoren iets onder het landelijk gemiddelde.

Examenresultaten

Behaalde examencijfers (gemiddelde CE) tov de inspectienorm (per school)

Rotterdam	17-18	18-19	20-21	3-jaars gemiddelde	Inspectienorm
vmbo-t	6,36	6,47	6,30	6,37	6,06
havo	6,28	6,07	6,33	6,20	6,15
vwo	5,97	6,26	6,15	6,20	6,09
Leiden					
vmbo-t	6,55	6,22	6,30	6,47	6,13
havo	6,61	6,64	6,30	6,45	6,24
vwo	6,80	7,02	6,50	6,84	6,20
Den Haag					
vmbo-t	5,81	5,91	6,06	5,98	6,12
havo	6,24	6,30	6,17	6,24	6,20
vwo	6,33	6,17	6,17	6,18	6,23

Voor Leiden en Rotterdam geldt dat de examencijfers van alle afdelingen boven de inspectienorm zitten. Voor Den Haag vmbo-t zijn de examenresultaten verbeterd tov 2019 (van 5,91 naar 6,06), maar gemiddeld over drie jaar met 5,98 nog onder de norm van de inspectie (6,12). Het vwo zit met het driejaargemiddelde (6,18) onder de inspectienorm (6,23). Daar staat tegenover dat de andere drie factoren positief scoren en dat de onderbouwpositie tov het advies van het PO heel hoog scoort (33% tov de norm - 0,55%).

5.2 Bedrijfsvoering

In 2021 speelden de volgende ontwikkelingen op gebied van bedrijfsvoering binnen ZWN:

- In het kader van corona is op alle scholen een onderzoek uitgevoerd naar de ventilatie en het co2-gehalte. Dit bleek na het doorvoeren van enkele aanpassingen op alle plekken op orde.
- Op de scholen is het beleid mbt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) verder geïmplementeerd. In 2021 is de stand van zaken van de privacybescherming aan de hand van interviews met de externe FG geëvalueerd. Gebleken is dat er afgezien van enkele aanpassingen (privacyverklaring aanpassen. protocol stagiaires, cameratoezicht) de zaken goed op orde zijn.

- De aanbesteding van ict-hardware is in 2021 afgerond.
- Besloten is om het contract met het schoonmaakbedrijf vervroegd te beëindigen en in 2022 een jaar eerder dan gepland een nieuwe aanbesteding uit te schrijven. In 2021 is ook een nieuwe externe contractbeheerder gevonden
- Het bestaande treasury beleid (treasurystatuut) is conform afspraak bij het opstellen van de begroting 2021 herijkt aan de OCW-regeling Beleggen en Belenen en is vastgesteld.
- In Leiden is in verband met groei behoefte aan meer lokalen: hier is in voorzien door samen met vrijeschool Mareland (PO) een gebouw in dezelfde straat te delen. Voor 2022 zal er een uitbreiding plaatsvinden op deze locatie. De school wil in overleg met de gemeente onderzoeken of de huidige hoofdlocatie met 2 nevenvestigingen de meest optimale huisvesting oplevert.
- In Den Haag is met de gemeente afgesteld dat het inmiddels bijna 100-jarige gebouw gerenoveerd gaat worden. Aanvankelijk was de gemeente van plan om dit in 2027 te gaan doen, maar op aandringen van het bestuur heeft de gemeente besloten om hiervoor in 2025 middelen ter beschikking te stellen. De voorbereidingen mbt het formuleren van de wensen en de vormgeving worden in 2022 gestart.
- In Rotterdam is besloten om het pand dat aan de school grenst aan te kopen en bij de school te betrekken, waardoor koorzang weer binnenhuis gegeven kan worden. Het pand moet gesloopt worden en vervolgens verbouwd, waardoor het pas in 2023 beschikbaar is.

Verder is met de gemeente overeen gekomen dat de tijdelijke nevenvestiging aan de Oudedijk ingewisseld wordt voor een locatie aan de Vondelweg. De school was hier jarenlang gehuisvest, dus het is bijzonder dat deze oude plek nu gerenoveerd wordt en weer onderdeel van de school uitmaakt. Volgens planning kan de school in 2024 het gerenoveerde gebouw betrekken.

5.3 Personeelsbeleid

- In 2021 heeft de mr ingestemd met het voorstel om meer leraren in de salarisschaal LD te benoemen: in 2022 zullen de eerste benoemingen plaatsvinden.
- Er is een start gemaakt met het vormgeven van ontwikkeltijd in het kader van de nieuwe cao.
- Uitkeringslasten na ontslag worden gemonitord. Waar zinvol worden voormalig collega's begeleid in het vinden van nieuw werk, afhankelijk van de kosten/baten afweging wordt daarbij een re-integratiebureau ingeschakeld.
- Tgv de groei is het aantal fte in de afgelopen jaren geleidelijk uitgebreid.
- In 2021 is een werknemerstevredenheidsonderzoek afgenomen. Hieronder de verkorte samenvatting. In afstemming met de mr is besloten om deze enquête niet meer jaarlijks uit te voeren, maar eens in de twee jaar.

	Score ZWN	Benchmark VO	Plaats op prioriteiten mix
Inhoud van het werk	8,5	8,0	Sterke punten
Sfeer	8,5	7,9	Handhaven
Leidinggevende/ teamleider	8,4	7,8	Handhaven
Rector	8,0	6,9	Handhaven
Onderwijs	7,9	7,2	Sterke punten
Werkomstandigheden	7,8	7,4	Sterke punten
Persoonlijke ontwikkeling	7,4	6,8	Niet te positioneren ³

³ Het onderzoeksbureau geeft aan dat een thema als *niet te positioneren* geduid wordt het niet eenduidig aan één van de kwadranten in de prioriteitenmatrix kan worden toegewezen.

Gesprekscyclus	7,3	6,4	Niet te positioneren
Samenwerking	7,3	7,3	Niet te positioneren
Vmr	7,0	6,6	
Communicatie	6,7	6,1	Aandachtspunten
Toetsen	6,4		Verbeterpunten
Werkdruk	6,0	6,1	Aandachtspunten

Uit de scores blijkt dat ZWN op nagenoeg alle aspecten hoger scoort dan de benchmark VO. Verder blijkt dat de drie onderwerpen die al langer lager scores (communicatie, toetsen en werkdruk) wel hoger gewaardeerd worden dan in voorgaande jaren: de verbeteringen die zijn doorgevoerd hebben (mede) tot deze hogere waardering geleid.

5.4 Financieel beleid

Het financieel beleid is gericht op het realiseren en behouden van een structureel gezonde situatie, waarbij de beschikbare middelen zo veel mogelijk worden ingezet voor het geven van onderwijs.

Dit betekent dat eventuele (verbeter)projecten betaald worden uit externe aanvullende subsidies en/of uit taaktijd: leraren die ruimte hebben binnen hun aanstelling voeren de projecten uit. Dit is de basis van het investeringsbeleid.

Verder zijn de vastgestelde ratio's zijn leidend: deze vormen een verantwoorde ondergrens. Als er meer financiële ruimte (bijvoorbeeld door groei of herziening van het bekostigingsstelsel) ontstaat wordt deze ingezet voor het onderwijs.

Verder hebben vestigingen een zekere eigen mate van financiële verantwoordelijkheid. De inkomsten ten gevolge van het aantal leerlingen vormen de basis van de inkomsten van de scholen: groei in leerlingenaantallen levert dus meer inkomsten op, bij krimp moet de daling van inkomsten binnen de scholen opgevangen worden.

Volgens een planning- en controlcyclus wordt op verschillende momenten in het jaar gestuurd op het realiseren van deze gezonde situatie.

5.5 Duurzaamheid

ZWN streeft naar optimalisering van de duurzaamheid. Hiertoe zijn diverse maatregelen genomen (zonnepanelen, groene stroom, meerjarenonderhoudsplannen). Het komende jaar wil de werkgroep Bedrijfsvoering vervolgstappen zetten in meer duurzaam facilitair beleid.

6. Toekomstige ontwikkelingen

6.1 Ontwikkelagenda

In het Schoolplan 2019-2023 zijn voor het VO de volgende hoofdthema's uitgewerkt:

- Antroposofisch mensbeeld: versterken van het werken vanuit het antroposofisch mensbeeld en daarbij anticiperen op externe ontwikkelingen (maatwerk curriculum.nu, flexibilisering, formatief toetsen, hedendaags VS ict-beleid). Dit gebeurt door het mensbeeld te expliciteren/vertalen, het onderwijs hier vervolgens op te verbeteren en dit te monitoren via visitaties
- Onderwijs: versterken onderwijs door meer aandacht voor iedere leerling: bijvoorbeeld door middel van differentiatie, coaching, begeleiding, stimuleren eigenaarschap, zoeken naar maatregelen in de structuur (bijv. aanpassing omvang van de lessen) en daar op schoolniveau heldere keuzes in te maken.

- **Werkgeverschap:** aantrekkelijke werkgever zijn/blijven in antwoord op lerarentekort door middel van profileren als "gepassioneerde werkomgeving", passende beloning (functiemix) en maatregelen om de werkdruk te verminderen

Voor de korte termijn is hieronder per school aangegeven welke beleidsvoornemens geformuleerd zijn. Hierbij wordt eventueel benodigde extra inzet van collega's gefinancierd binnen de beschikbare taaktijd: het lukt om dit te realiseren zonder aanvullende investeringen.

Per vestiging zijn (deels aansluitend) de volgende doelstellingen geformuleerd voor 2021/2022, in mei/juni 2022 worden deze geëvalueerd en bijgesteld voor het schooljaar 2022/2023:

Den Haag VO

- Om het onderwijs te verbeteren en de zelfstandigheid van leraar en leerling te versterken is het motto "sturen op samenhang" tussen organisatie en beleidsvorming en versterken van de onderwijsprocessen.
- Versterken van de kwaliteit van de lessen, de dagelijkse praktijk (hoe gaat het in de klas?)
- Leerlingen: vergroten van eigenaarschap, verantwoordelijkheid voor en plezier in eigen leerproces
- Leraren: ontwikkelen van een gedeelde en inspirerende onderwijspraktijk voor vrijeschoolonderwijs
- Teams: planmatig werken aan verbeteren van resultaten
- Personeel: personeelsadministratie verbeteren en verlagen van het ziekteverzuim

Leiden

- Versterken van het onderwijs en zelfstandigheid leerlingen door het ontwikkelen van beleid mbt:
 - "leren leren" en meta cognitieve vaardigheden
 - feedback geven en formatief handelen (minder summatief)
 - activerende didactiek en zelfstandigheid leerlingen
- Versterken antroposofie binnen de school:
- Starten onderzoek naar welke elementen behoren tot een moderne vrije school (wat is er (on)terecht verloren gegaan, wat zou ontwikkeld moeten worden/behouden moeten blijven?)

Rotterdam

Versterken van werken vanuit het antroposofisch mensbeeld:

- Het hele college zet een stap heeft in het verdiepen van de achtergronden van de school middels diverse menskunde bijeenkomsten in de pedagogische werkplaatsen;
- De school heeft de ambitie om op elke ouderavond aandacht te besteden aan de achtergronden van de school (inhoud periode en een kunstzinnige verwerking)
- Alle leraren zijn bekend met het Leerplan.
- Meer leerlingen hebben de mogelijkheid om keuzes te maken in het programma dat de school aanbiedt:
- De volgende keuzetrajecten worden aangeboden: Wiskunde D, Cambridge Engels en de atelier uren.
- Dossier hoogbegaafdheid krijgt een vervolg
- Persoonlijk mentoraat en co-mentoraat krijgt een vervolg.
- De werkgroep om goede lessen te geven wordt samen met een expert verder uitgewerkt. De groep wordt getraind om interne audits en lesbezoeken een vast onderdeel te maken in de kwaliteitscyclus.
- Met de pilots wordt onderzocht of meer keuze de komende jaren wenselijk is.
- Goed werkgeverschap m.b.t. werkdruk:

- Het monitoren en controleren van de werkdruk is en heeft de prioriteit (ontzien van collega's op drukke momenten om uitval te voorkomen).
- Verder op ingeslagen weg waarbij de school zich richt op 3 vragen en daarnaar handelt: wie ben je, hoe gaat het met je, wat heb je nodig?

Abbenbroekweg

- Versterken onderwijskwaliteit door versterken stuurinformatie (niveau opbrengsten, kwaliteit van toetsen, didactisch handelen, hoogbegaafdheid, LOVS voor de hele school.)
- Organisatie inrichting (werkverdelingsplan inclusief taakverdeling en besluiten over vaklessen, versterking directie)
- versterken financiële situatie d.m.v. structureel evenwicht inkomsten en uitgaven voor de lange termijn

International Waldorfschool The Hague

- Voortzetting PR en Marketing om de groei te continueren opdat de vereiste 80 leerlingen ruim gehaald worden per 1 oktober 2022
- Curriculum ontwikkeling in het kader van afstemming van de Waldorf pedagogie op de International Primary Curriculum (IPC)-eisen
- Toepassen van de Non-violence discipline (geweldloze communicatie) in het klassenmanagement (Rosenberg)
- Versterken visie- en teamvorming nav groei leraren

6.2 Regeling jaarverslaggeving onderwijs

Continuïteitsparagraaf

Jaarlijks wordt binnen ZWN bij het opstellen van de begroting gekeken naar de vooruitzichten van de organisatie op het gebied van continuïteit. Dit aspect wordt periodiek in de voortgangsverslagen van de bestuurder aan de raad van toezicht belicht. Een belangrijke factor hierbij is de ontwikkeling van de leerlingenaantallen. De scholen bevinden zich in een regio waar vooralsnog geen daling van het aantal leerlingen is voorzien. Daarnaast is sprake van een landelijke trend, waarbij vrijescholen groeien tegen de demografische ontwikkelingen in. Ook ZWN kent deze groei, op dit moment leidt dit vooral tot groei bij de vestigingen in Rotterdam en Leiden. In Den Haag was in 2018 en 2019 sprake van een daling van het aantal leerlingen. In 2020 is deze trend gekeerd en is weer sprake van groei die zich in 2021 doorzet.

Onderwijs is in principe een stabiele sector: er zijn altijd leerlingen die onderwijs behoeven en er is politiek voldoende draagvlak voor tenminste de basisbekostiging. De diverse internationale ontwikkelingen (kredietcrises) hebben wel hun impact op de beschikbare middelen, maar leiden, vooralsnog, niet tot een aantasting van de bestaanszekerheid. De verwachting is dat dit ook in de (nabije) toekomst niet het geval zal zijn, al zijn de lange termijn gevolgen van covid nog lastig te voorspellen.

Ter versterking van de eigen positie is in de afgelopen jaren gestuurd op het realiseren van een passend weerstandsvermogen. Een belangrijk deel van dit weerstandsvermogen is op voorhand bestemd voor onderhoud, waardoor het deel dat beschikbaar is voor onvoorziene situaties en/of investeringen (het zogenaamde gecorrigeerde weerstandsvermogen) beperkt is: dit is een bewuste keuze om niet onnodig veel middelen aan het onderwijs te onttrekken. In 2021 voldoet ZWN aan de eigen streefwaarden (5%-10%). Voor de komende jaren is het principiële besluit genomen om

ruimte te maken voor het bouwproject in Rotterdam en tijdelijk af te wijken van deze norm: de begrote extra last van het project past goed binnen de begroting, maar gedurende twee jaar zal het gecorrigeerd weerstandsvermogen onder de norm zakken. Hierdoor is het echter mogelijk om het muziekonderwijs in Rotterdam een kwaliteitsimpuls te geven, de keuze voor afwijking is derhalve bewust gemaakt. Er zal in 2022 nog een finale check plaatsvinden met betrekken tot het kostenplaatje.

Jaarlijks wordt, voorafgaand aan het opstellen van de begroting, een Kaderbrief opgesteld, waarin de ambities, risico's en eventuele maatregelen voor ZWN benoemd worden. De Kaderbrief vormt de basis voor een beleidsrijke meerjarenbegroting, waarin tevens een risico-paragraaf is opgenomen. Voor de komende jaren is een positieve sluitende meerjarenbegroting afgegeven. Op basis van het aantal aanmeldingen zal het aantal leerlingen in Den Haag dalen. Dit leidt er toe dat er minder 7^e klassen zullen starten. Onderzocht wordt wat de verdere financiële gevolgen zijn van deze daling, zodat hier tijdig op geanticipeerd kan worden.

In de onderstaande tabel zijn de extra NPO-inkomsten nog niet mee genomen, daar staat echter tegenover dat deze in 2022 en 2023 zullen worden uitgegeven, waardoor het meerjareneffect gering is. Op grond van de onderstaande tabel wordt duidelijk dat in de komende jaren een verdere stijging voorzien is van de rijksbekostiging ten gevolge van de stijging van het aantal leerlingen. Met deze stijging van het aantal leerlingen stijgen ook de kosten, met name in de vorm van het aantal personeelsleden. De meerjarenbegroting is verder conservatief opgesteld, waarbij geen vergaande groei is geprognosticeerd: dit wordt van jaar tot jaar ingeschat gezien de fluctuatie op de onderwijsmarkt, maar ook gezien de bestuurlijke afspraken in Rotterdam om de groei te maximeren en de beperkingen om de huisvesting uit te breiden.

Door buitenstaanders wordt de relatief gemiddeld hoge ouderbijdrage als risicofactor beschouwd. In formele zin is dit juist: er is immers sprake van een vrijwillige bijdrage die niet afdwingbaar is. Desalniettemin is voor de meeste ouders duidelijk waar deze middelen voor worden ingezet: de extra vakken en kwaliteit van onderwijs en materiaal. Alle extra inkomsten komen ten goede aan het onderwijs dat aan hun kinderen wordt geboden. Jaarlijks wordt hierover verantwoording afgelegd aan ouders in het ouderoverleg. Gezien de historische ontwikkeling is er geen aanleiding om dit punt als serieuze bedreiging op te vatten. Dit laat onverlet dat deze inkomsten jaarlijks nauwlettend gemonitord worden. De nieuwe wet mbt de ouderbijdrage (ingangsdatum augustus 2021) sluit goed aan op de huidige praktijk: als ouders geen ouderbijdrage betalen heeft dit geen gevolgen voor het onderwijsaanbod aan hun leerlingen. ZWN voldoet aan deze voorwaarde, waardoor hier vooralsnog geen aanvullende risico's uit voortkomen.

De ouderbijdrage is in de afgelopen periode gestegen, dit komt ten dele door de groei van het aantal leerlingen bij de Internationale school. Anders dan in het reguliere onderwijs is hierbij sprake van een verplichte ouderbijdrage. De bedragen zijn ook aanzienlijk hoger.

Tot slot een belangrijk aspect met betrekking tot de continuïteit (conform de regelgeving): het huisvestingsbeleid. In afstemming met de gemeente wordt nagegaan hoe de scholen over een toekomstbestendige huisvesting kunnen beschikken, die aansluit bij de ontwikkelingen van de scholen. Dit kan leiden tot een investeringsvraag in de toekomst, als blijkt dat de gemeente onvoldoende ruimte biedt. Rotterdam beschikt nu over een tijdelijke nevenvestiging. Met de gemeente Rotterdam is overeen gekomen dat er een nieuwe locatie beschikbaar gesteld wordt (de Vondelweg, waar de school enkele

jaren geleden gehuisvest was). Deze wordt de komende jaren verbouwd volgens de hedendaagse normen, waarna een stabiele huisvestingssituatie zal ontstaan. De vastgestelde meerjarenbegroting komt overeen met de meerjarenbegroting die hieronder is opgenomen.

A1 Gegevensset conform meerjarenbegroting 2022-2026					
KENGETAL	2020	2021	2022	2023	2024
Personele bezetting in FTE					
- Management/ Directie	7,60	7,41	7,37	7,60	7,60
- Onderwijzend personeel	186,50	191,34	189,60	184,10	182,20
- Overige medewerkers	40,62	54,22	66,03	62,20	58,50
Totaal in FTE	234,73	252,97	263,00	253,90	248,30
Leerlingenaantallen	2.749	2.834	2.942	3.032	3.088
Normatief Eigen Vermogen	3.556.609	3.572.827	5.234.527	5.957.612	5.592.164
Eigen Vermogen volgens balans	3.807.369	5.605.781	5.211.655	5.835.263	6.181.773
Aanschafwaarde gebouwen	1.185.047	1.185.047	3.035.047	3.035.047	3.035.047
Boekwaarde inventaris en apparatuur	1.585.175	1.383.634	1.889.907	2.620.296	2.270.415
A2 Meerjarenbegroting					
Balans					
ACTIVA	2020	2021	2022	2023	2024
VASTE ACTIVA					
Materiële VA	2.218.153	1.963.329	4.195.996	4.784.028	4.293.706
Financiële VA	7.560	102.604	75.000	50.000	25.000
TOTAAL VASTE ACTIVA	2.225.713	2.065.933	4.270.996	4.834.028	4.318.706
Vorderingen	1.423.444	1.796.644	1.500.000	1.515.000	1.545.000
Liquide middelen	5.011.767	7.546.060	5.357.731	5.376.209	6.381.798
VLOTTENDE ACTIVA	6.435.211	9.342.704	6.857.731	6.891.209	7.926.798
TOTAAL ACTIVA	8.660.924	11.408.637	11.128.727	11.725.237	12.245.504
PASSIVA					
EIGEN VERMOGEN					
Algemene reserve	45.423	45.423	45.423	45.423	45.423
Algemene reserve Publiek	397.411	1.615.765	2.401.961	3.063.747	3.418.162
Algemene reserve Privaat	2.050.000	2.050.000	2.050.000	2.050.000	2.050.000
Bestemmingsreserves publiek	1.314.535	1.894.593	714.271	676.093	668.188
VOORZIENINGEN	1.383.768	1.718.487	1.777.072	1.694.974	1.813.731
LANGLOPENDE SCHULDEN	0	0	0	0	0
KORTLOPENDE SCHULDEN	3.469.787	4.084.369	4.140.000	4.195.000	4.250.000
TOTAAL PASSIVA	8.660.924	11.408.637	11.128.727	11.725.237	12.245.504

Staat/ Raming Baten en Lasten					
BATEN	2020	2021	2022	2023	2024
Rijksbijdrage	21.288.432	25.414.713	25.259.684	25.020.199	24.657.380
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	633.770	779.588	433.662	362.162	362.162
Overige baten	2.456.386	2.539.455	2.653.960	2.818.855	2.870.347
TOTAAL BATEN	24.378.588	28.733.756	28.347.306	28.201.216	27.889.889
LASTEN	2020	2021	2022	2023	2024
Personeelslasten	19.812.445	21.644.863	22.132.491	22.030.627	22.013.816
Afschrijvingen	420.714	394.594	524.333	596.967	625.322
Huisvestingslasten	1.724.981	1.675.417	1.898.200	1.941.200	1.996.200
Overige lasten	2.556.574	3.215.143	3.131.085	2.970.636	2.900.137
TOTAAL LASTEN	24.514.714	26.930.017	27.686.110	27.539.430	27.535.474
Saldo baten en lasten	-136.126	1.803.739	661.196	661.786	354.415
Financiële baten en lasten	-1.797	-5.327	0	0	0
Resultaat voor resultaatbestemming	-137.923	1.798.412	661.196	661.786	354.415
Resultaatbestemming	322.829	-580.058	125.000		
Resultaat na resultaatbestemming	184.906	1.218.354	786.196	661.786	354.415

7. Bijlagen B1, B2 en B3

- B1 (Belangrijkste risico's en onzekerheden) is verwerkt in paragraaf 1.6
- B2 (Interne risicobeheersings- en controlesysteem) is verwerkt in paragraaf 4.7
- B3 (Verslag toezichthoudend orgaan) is verwerkt in paragraaf 3.4

A3 Financiële situatie op balansdatum

	€	€
Het resultaat voor resultaatbestemming over 2021 bedroeg		1.798.412
Resultaatbestemming 2021		(580.058)
Het resultaat na resultaatbestemming over 2021 bedroeg		<u>1.218.354</u>
Het resultaat voor resultaatbestemming over 2021 bedroeg		1.798.412
Het resultaat voor resultaatbestemming over 2020 bedroeg		(137.923)
Per saldo een verbetering van het resultaat voor resultaatbestemming met		<u>1.936.335</u>
Deze verbetering van het resultaat voor resultaatbestemming is als volgt nader te analyseren:		
Baten		
Hogere Rijksbijdragen OCW	4.126.281	
Hogere Overige overheidsbijdragen	145.818	
Hogere Overige baten	<u>83.069</u>	4.355.168
Lasten		
Hogere Personele lasten	(1.832.418)	
Lagere Afschrijvingen	26.120	
Hogere Huisvestingslasten	49.564	
Hogere Overige materiële lasten	<u>(658.569)</u>	(2.415.303)
Lagere Financiële baten		<u>(3.530)</u>
		<u>1.936.335</u>

Het positieve resultaat over 2021 na resultaatbestemming bedraagt € 1.218.354. Dit is per locatie als volgt opgebouwd:

Algemeen

Bestemmingsreserve algemeen

€ €
0

Leiden

Algemene reserve Publiek
Bestemmingsreserve personeel
Bestemmingsreserve gebouw
Bestemmingsreserve project Wiki

347.468
(159.234)
30.270
0
218.504

Rotterdam

Algemene reserve Publiek
Bestemmingsreserve personeel
Bestemmingsreserve gebouw
Bestemmingsreserve project Wiki

740.548
(406.567)
11.426
0
345.407

Den Haag

Algemene reserve Publiek
Bestemmingsreserve personeel
Bestemmingsreserve gebouw
Bestemmingsreserve project Wiki

680.053
(65.504)
9.551
0
624.100

Abbenbroekweg (PO)

Algemene reserve Publiek
Bestemmingsreserve personeel
Bestemmingsreserve algemeen

30.343
0
0
30.343

WSTH (PO)

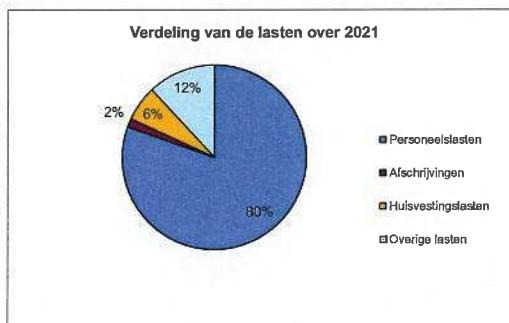
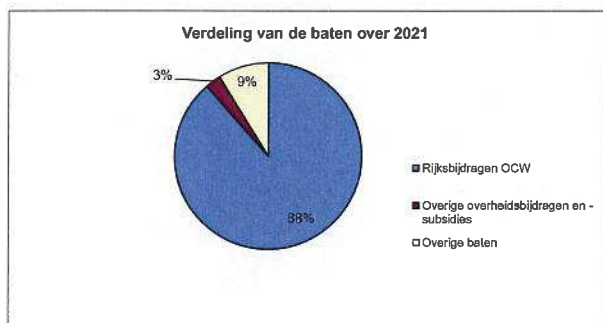
Algemene reserve publiek
Bestemmingsreserve personeel
Bestemmingsreserve algemeen

0
0
0
0

Totaal

1.218.354

Onderstaand treft u de verdeling van de baten en lasten grafisch weergegeven aan.

Onderstaand wordt een globale toelichting per vestiging gegeven.

Leiden

	2021 €	2020 €
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	218.504	114.586
	<u>218.504</u>	<u>114.586</u>

Zoals uit bovenstaande opstelling blijkt is het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening ten opzichte van 2020 toegenomen met € 103.918

Rotterdam:

	2021 €	2020 €
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	345.407	70.900
	<u>345.407</u>	<u>70.900</u>

Zoals uit bovenstaande opstelling blijkt is het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening ten opzichte van 2020 toegenomen met € 274.507

Den Haag:

	2021 €	2020 €
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	624.100	76.097
	<u>624.100</u>	<u>76.097</u>

Zoals uit bovenstaande opstelling blijkt is het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening ten opzichte van 2020 toegenomen met € 548.003

Abbenbroekweg (PO)

	2021 €	2020 €
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	30.343	(76.678)
	<u>30.343</u>	<u>-76.678</u>

Zoals uit bovenstaande opstelling blijkt is het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening ten opzichte van 2020 toegenomen met € 107.021

IWSTH (PO)

	2021 €	2020 €
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>

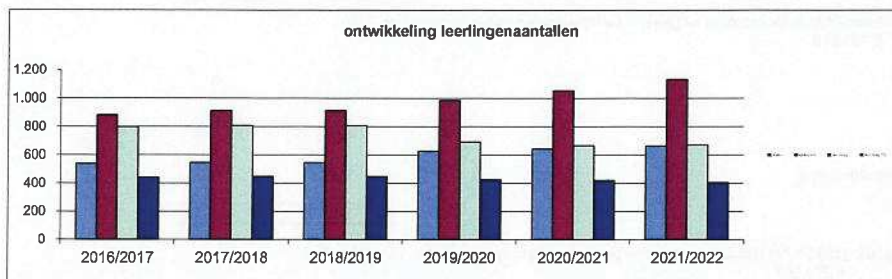
Kengetallen

		31-12-2021	31-12-2020
Liquiditeit:	<u>Liquide middelen + vordering + effecten</u> kortlopende schulden	2,29	1,85
Solvabiliteit:	<u>Eigen vermogen + voorzieningen</u> totaal vermogen	0,64	0,60
Weerstandsvermogen:	<u>Eigen vermogen</u> baten + financiële baten	20%	16%
Gecorrigeerd weerstandsvermogen:	<u>Eigen Vermogen - MVA</u> Totale Rijksbijdragen	14%	7%
Nomatief Eigen Vermogen	0,5 x (aanschafwaarde gebouw x 1,27) + boekwaarde resterende materiële vaste activa + 0,05 x alle baten	3.572.826	3.556.608

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de Stichting ZWN zowel qua liquiditeit als qua solvabiliteit in een gezonde positie verkeert.

Ontwikkeling leerlingenaantallen

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Leiden	538	545	601	627	643	663
Rotterdam	882	915	947	986	1.055	1.135
Den Haag	799	807	780	692	666	671
Den Haag PO	441	446	438	423	419	403
International Waldorfschool			13	21	51	70
Totaal	2.660	2.713	2.779	2.749	2.834	2.942

De liquide middelen zijn binnen de school verdeeld over een betaalrekening en een aantal kapitaal- en rendement-rekeningen. Gezien de richtlijnen over risico vrij beleggen is voor deze vorm gekozen om het risico zo veel mogelijk te mijden en het spaarrendement zo hoog mogelijk te maken.

De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening geen gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die blootstellen aan renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.

Aangezien de rentestand een beperkte invloed heeft op het resultaat is het renterisico zeer klein. De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

Er is een treasurystatuut opgesteld waarin wordt beschreven welke treasurytaken en - verantwoordelijkheden van toepassing zijn. Tevens worden hierin de beleidskaders vastgelegd voor diegenen die bij deze taken en verantwoordelijkheden betrokken zijn.

B1 Balans per 31 december 2021

Balans na resultaatbestemming

1 Activa

		31-12-2021		31-12-2020	
		€	€	€	€
	Vaste activa				
1.2	Materialiële vaste activa				
1.2.1	Gebouwen en terreinen	579.696		632.978	
1.2.2	Inventaris en apparatuur	1.383.634		1.585.175	
			1.963.329		2.218.153
1.3	Financiële vaste activa				
1.3.1	Langlopende vorderingen	97.294		0	
1.3.6	Overige effecten	5.310		7.560	
			102.604		7.560
	Totaal vaste activa		2.065.933		2.225.713
	Viottende activa				
1.5	Vorderingen				
1.5.1	Debiteuren	459.378		416.998	
1.5.2	Ministerie van OCW	133.021		139.509	
1.5.7	Overige vorderingen	437.632		551.674	
1.5.8	Overlopende activa	766.613		315.263	
			1.796.644		1.423.444
1.7	Liquide middelen		7.546.060		5.011.767
	Totaal viottende activa		9.342.704		6.435.211
	Totaal activa		11.408.637		8.660.924

2 Passiva

		31-12-2021		31-12-2020	
		€	€	€	€
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1	Stichtingskapitaal	45.423		45.423	
2.1.1	Algemene reserve Publiek	1.615.765		397.411	
2.1.1	Algemene reserve Privaat	2.050.000		2.050.000	
2.1.2	Bestemmingsreserves Publiek	<u>1.894.593</u>		<u>1.314.535</u>	
2.2	Voorzieningen		5.605.781		3.807.369
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	640.629		422.763	
2.2.3	Onderhoudsvoorzieningen	<u>1.077.858</u>		<u>961.005</u>	
			1.718.487		1.383.768
	Langlopende schulden				
2.3.5	Overige langlopende schulden		0		0
2.4	Kortlopende schulden				
2.4.3	Crediteuren	818.501		502.323	
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.064.578		843.225	
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	294.862		249.169	
2.4.9	Overige kortlopende schulden	54.118		50.453	
2.4.10	Overlopende passiva	<u>1.852.310</u>		<u>1.824.617</u>	
			4.084.369		3.469.787
	Totaal passiva		<u>11.408.637</u>		<u>8.660.924</u>

B2 Staat van baten en lasten 2021

		2021		Begroting 2021		2020	
		€	€	€	€	€	€
Baten							
3.1	Rijksbijdragen	25.414.713		22.059.628		21.288.432	
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	779.588		464.810		633.770	
3.5	Overige baten	<u>2.539.455</u>		<u>2.889.865</u>		<u>2.456.386</u>	
	Totaal baten		28.733.756		25.414.303		24.378.588
Lasten							
4.1	Personeelslasten	21.644.863		20.436.691		19.812.445	
4.2	Afschrijvingen	394.594		442.172		420.714	
4.3	Huisvestingslasten	1.675.417		1.781.450		1.724.981	
4.4	Overige lasten	<u>3.215.143</u>		<u>2.716.116</u>		<u>2.556.574</u>	
	Totaal lasten		26.930.017		25.376.428		24.514.714
Saldo baten en lasten			<u>1.803.739</u>		<u>37.875</u>		<u>(136.126)</u>
5	Financiële baten en lasten		(5.327)		0		(1.797)
Resultaat voor resultaatbestemming			<u>1.798.412</u>		<u>37.875</u>		<u>(137.923)</u>
Af: dotatie bestemmingsreserve publiek			(1.129.075)				
Bij: onttrekking bestemmingsreserve publiek							322.829
- Slob gelden			213.226				
- BAPO rechten			210.024				
- Bevoegdheden docenten			74.520		42.915		
- Afschrijvingen			51.247				
Resultaat na resultaatbestemming			<u>1.218.354</u>		<u>80.790</u>		<u>184.906</u>

	2021		2020	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo Baten en Lasten		1.803.739		(136.126)
Aanpassingen voor:				
Vrijval vooruitontvangen investeringssubsidies	0		0	
Afschrijvingen	394.594		420.714	
Mutaties voorzieningen	334.719		34.573	
		729.313		455.287
Veranderingen in vlottende middelen:				
Vorderingen	-/- 373.200		(247.747)	
Schulden	614.580		189.831	
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties		2.774.432		756.739
Ontvangen interest		(5.327)		(1.360)
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		2.769.105		755.379
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings materiële vaste activa (-/-)	(139.768)		(224.202)	
Desinvesteringen materiële vaste activa	0		0	
Investerings financiële vaste activa	(95.044)		(90)	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		(234.812)		(224.292)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		0		0
Nieuw opgenomen leningen	0		0	
Aflossing langlopende schulden -/-	0		0	
		0		0
Mutatie liquide middelen		2.534.293		531.087
Liquide middelen				
Beginstand liquide middelen		5.011.767		4.480.680
Eindstand liquide middelen		7.546.060		5.011.767
Mutatie liquide middelen		2.534.293		531.087

Algemeen**Activiteiten**

De activiteiten van de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland bestaan uit het verstrekken van onderwijs volgens de pedagogische beginselen van Rudolf Steiner.

Verbonden partijen

Een overzicht van de benodigde toelichting omtrent verbonden partijen is in Model E opgenomen.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening over 2021 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslagleggingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd.

In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rapportingsvaluta

De bedragen in de tabellen worden gepresenteerd in euro's. Als gevolg van afrondingen zijn in sommige gevallen geringe verschillen ontstaan. Deze verschillen tasten de betrouwbaarheid van de jaarrekening niet aan en zijn geen belemmering voor het verkrijgen van het vereiste inzicht.

Schattingwijzigingen

Er hebben zich in 2021 geen schattingswijzigingen voorgedaan.

Stelselwijzigingen

Er hebben zich in 2021 geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Financiële instrumenten**Algemeen**

De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening geen gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die blootstellen aan renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Voor de grondslagen voor de waardering van de primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Aangezien de rentestand een beperkte invloed heeft op het resultaat is het renterisico zeer klein. De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art.2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva**Materiële vaste activa**

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor de materiële vaste activa worden de volgende afschrijvingspercentages gehanteerd:

Gebouwen	5%
Inventaris	10%
Computerapparatuur	20%

Voor de kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans.

Financiële vaste activa

De overige effecten worden gewaardeerd tegen de verkrijgingswaarde of lagere marktwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door de instelling wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld.

Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Een bijzondere waardevermindering verlies wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de instelling op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij aanwezigheid van objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de instelling de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de staat van baten en lasten.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen die niet ter directer beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen.

Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van de stichting worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Voorzieningen

De voorzieningen worden niet tegen contante waarde gewaardeerd, omdat het effect van de tijdswaarde niet materieel is. De rente die wordt gerekend over de banktegoeden is verwaarloosbaar.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten van groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening ambtsjubilea

De voorziening ambtsjubilea is bedoeld om toekomstige verplichtingen in verband met ambtsjubilea te dekken.

Voorziening Uitgestelde beloningen

Op basis van richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden.

De voorziening duurzame inzetbaarheid is bedoeld om het niet opgenomen spaarverlof van personeelsleden te dekken.

Voorziening WW-uitkeringen

De voorziening voor ww-uitkeringen is gevormd voor de geschatte kosten van voormalige personeelsleden die gebruik kunnen maken van deze rechten en wordt opgebouwd op basis van de geldende regels.

Deze schatting is gebaseerd op de bekende uitkeringsduur en een inschatting van de kans op terugkering in het arbeidsproces.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar.

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Bij de bepaling van het exploitatieresultaat gelden de volgende beginselen: lasten (en baten) zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoordeelde OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen.

Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen.

Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op de balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten gebracht in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioen-uitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing. Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland betaalt op verplichte, contractuele of vrijwillige basis aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag en tracht ieder jaar het pensioen te verhogen met de gemiddelde stijging van de sectoren overheid en onderwijs. Het bestuur van ABP beoordeelt per jaar of het pensioen kan worden verhoogd. Dit is afhankelijk van de financiële situatie van ABP.

De dekkinggraad van het ABP bedroeg ultimo 2021: 110,2%. (2020: 93,2%)

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Belastingen

De stichting hanteert het standpunt dat zij niet vennootschapsbelastingplichtig is.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. Dit betekent dat de kasstromen worden herleid uit de balans en de staat van baten en lasten, die zoveel mogelijk zijn aangepast voor mutaties die in het verslagjaar niet tot een kasstroom hebben geleid. Vervolgens worden de kasstromen onderscheiden in kasstromen uit:

- operationele activiteiten;
- investeringsactiviteiten;
- financieringsactiviteiten.

Ontvangen interest en betaalde interest worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans

1	Activa							
	Vaste activa							
1.2	Materiële vaste activa							
		Verkrijgings- waarde ultimo 2020	Afschrijving ultimo 2020	Boekwaarde ultimo 2020	Investe- ringen 2021	Desinveste- ringen 2021	Afschrij- vingen 2021	Afschrijvings- percentage
		€	€	€	€		€	%
1.2.1	Gebouwen en terreinen							
1.2.1.1	Gebouwen	1.185.047	552.067	632.978	0	0	53.284	2,5-10,0
1.2.2	Inventaris en apparatuur	5.623.710	4.038.535	1.585.175	139.768	(215.160)	341.309	10,0-33,33
Totaal		<u>6.808.757</u>	<u>4.590.602</u>	<u>2.218.153</u>	<u>139.768</u>	<u>-215.160</u>	<u>394.594</u>	
		Cumulatie- ve aanschaf- waarde ultimo 2021	Cumulatieve afschrij- vingen ultimo 2021	Boekwaarde ultimo 2021				
		€	€	€				
1.2.1	Gebouwen en terreinen							
1.2.1.1	Gebouwen	1.185.047	605.351	579.696				
1.2.2	Inventaris en apparatuur	5.548.318	4.164.685	1.383.634				
Totaal		<u>6.733.365</u>	<u>4.770.036</u>	<u>1.963.329</u>				
1.3	Financiële vaste activa							
		Boekwaarde ultimo 2020	Mutaties		Boekwaarde ultimo 2021			
		€	Dotatie €	Onttrekking €	€			
1.3.1	Langlopende vorderingen	0			97.294			
		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>97.294</u>			
1.3.6	Effecten	Boekwaarde ultimo 2020	Mutaties		Boekwaarde ultimo 2021			
		€	koersverlies €	verkoopen €	€			
1.3.6.3	Overige	7.560	(2.250)	0	5.310			
		<u>7.560</u>	<u>-2.250</u>	<u>0</u>	<u>5.310</u>			

De overige effecten zijn aangeschaft middels private middelen.

	Vlottende activa		
1.5	Vorderingen		
1.5.1	Debiteuren	31-12-2021	31-12-2020
		€	€
	Debiteuren	465.422	433.405
	af: voorziening oninbare vorderingen	(6.044)	(16.407)
		<u>459.378</u>	<u>416.998</u>
1.5.2	OCW	31-12-2021	31-12-2020
		€	€
	(Meerjarige) doelsubsidies OCW		
	Rekening courant OCW	133.021	139.509
		<u>133.021</u>	<u>139.509</u>
1.5.7	Overige vorderingen	31-12-2021	31-12-2020
		€	€
	Gemeente Den Haag	0	21.432
	Gemeente Leiden	49.229	48.550
	Gemeente Rotterdam	335.964	31.149
	Rekening-courant Stichting Fonds tot Steun Haagse Vrije School	0	450.543
	Met personeel te verrekenen	4.899	0
	Overigen	47.540	0
		<u>437.632</u>	<u>551.674</u>
1.5.8	Overlopende activa	31-12-2021	31-12-2020
		€	€
	Vooruitbetaalde kosten	693.778	222.951
	Nog te ontvangen bedragen	72.835	92.312
	Nog te ontvangen rente	0	0
	Overigen	0	0
		<u>766.613</u>	<u>315.263</u>
1.7	Liquide middelen	31-12-2021	31-12-2020
		€	€
1.7.1	Kasmiddelen	6.540	9.851
1.7.2	Tegoeden op bankrekeningen	6.641.123	4.102.512
1.7.3	Deposito's en spaarrekeningen	898.397	899.404
		<u>7.546.060</u>	<u>5.011.767</u>
	De liquide middelen staan vrij ter beschikking van de Stichting.		

Model D: Toelichting op het Eigen Vermogen

2.1	Eigen vermogen	Saldo	Mutaties 2020		Saldo	Mutaties 2021		Saldo
		ultimo 2019	Resultaat	Overige	ultimo 2020	Resultaat	Overige	ultimo 2021
		€	€	€	€	€	€	€
2.1.1	Stichtingskapitaal							
	Leiden	45.423	0	0	45.423	0	0	45.423
		45.423	0	0	45.423	0	0	45.423
2.1.1	Algemene reserve Publiek							
	Algemeen	0	0	51.888	51.888	0	0	51.888
	Leiden	(367.039)	84.316	256.980	(25.742)	347.468	(128.964)	192.762
	Rotterdam	701.536	(86.498)	259.194	874.232	740.548	(395.141)	1.219.638
	Waalsdorperweg	(762.951)	23.631	472.308	(267.012)	680.053	(55.953)	357.088
	Abbenbroekweg	(79.575)	(159.373)	182.693	(56.255)	30.343	0	(25.912)
	IWSTH	(179.699)	0	0	(179.699)	0	0	(179.699)
		(687.728)	(137.924)	1.223.063	397.411	1.798.412	(580.058)	1.615.765
2.1.1	Algemene reserve Privaat							
	Algemeen	51.888	0	(51.888)	0	0	0	0
	Leiden	737.135	0	(226.710)	510.425	0	0	510.425
	Rotterdam	330.983	0	(101.796)	229.187	0	0	229.187
	Waalsdorperweg	1.365.090	0	(419.842)	945.248	0	0	945.248
	Abbenbroekweg	325.138	0	(99.998)	225.140	0	0	225.140
	IWSTH	140.000	0	0	140.000	0	0	140.000
		2.950.234	0	(900.234)	2.050.000	0	0	2.050.000
2.1.2	Bestemmingsreserves Publiek							
	Algemeen	19.744	0	0	19.744	0	0	19.744
	Leiden	264.784	0	(30.270)	234.514	0	128.964	363.477
	Rotterdam	733.309	0	(157.398)	575.911	0	395.141	971.052
	Waalsdorperweg	482.666	0	(52.466)	430.200	0	55.953	486.153
	Abbenbroekweg	136.861	0	(82.695)	54.166	0	0	54.166
		1.637.364	0	(322.829)	1.314.535	0	580.058	1.894.593
		3.945.293	(137.924)	0	3.807.369	1.798.412	0	5.605.781
2.1.2	Bestemmingsreserves Publie							
		Saldo	Mutaties 2020		Saldo	Mutaties 2021		Saldo
		ultimo 2019	Resultaat	Overige	ultimo 2020	Resultaat	Overige	ultimo 2021
		€	€	€	€	€	€	€
	Algemeen							
	Project Wiki	19.744	0		19.744	0		19.744
	Leiden							
	Personeel	154.704	0	0	154.704	0	159.234	313.938
	Gebouw	110.081	0	(30.270)	79.810	0	(30.270)	49.540
	Rotterdam							
	Personeel	314.469	0	(145.972)	168.497	0	406.567	575.064
	Gebouw	418.839	0	(11.426)	407.414	0	(11.426)	395.988
	Waalsdorperweg							
	Personeel	325.412	0	(42.915)	282.497	0	65.504	348.001
	Gebouw	127.254	0	(9.551)	117.703	0	(9.551)	108.152
	Aanpassing leerlingvolgsyste	30.000	0		30.000	0		30.000
	Abbenbroekweg							
	Personeel	136.861	0	(82.695)	54.166	0	0	54.166
		1.637.364	0	(322.829)	1.314.535	0	580.058	1.894.593

Algemene reserve privaat

In de jaren voorafgaand aan de huidige governance structuur (voor 2009) heeft de stichting er bewust voor gekozen om de kosten die goed (vrijeschool) onderwijs vergen inzichtelijk te maken. Dit gebeurde door expliciet zichtbaar te maken dat het tekort op de rijksmiddelen tot een negatief exploitatieresultaat leidde, en derhalve tot een negatief publiek vermogen.

Dit tekort werd vervolgens gecompenseerd door een overschot op de private inkomsten, met name voortvloeiend uit de ouderbijdragen. Dit leidde tot een aanzienlijke algemene private reserve. Na 2009 is besloten om afscheid te nemen van deze systematiek, waardoor de negatieve algemene publieke reserve geleidelijk aan is afgenomen. Het private deel is echter nog steeds substantieel en dekt de extra risico's die de school loopt door meer uitgaven te doen dan waar de rijksmiddelen de scholen toe in staat stellen.

In verband met de negatieve rente op vermogen bij commerciële banken is in 2020 besloten om over te gaan op schatkistbankieren. Omdat er geen private middelen ingebracht kunnen worden is een deel van de private reserves herbestemd als publiek vermogen.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve Project Wiki is door de bestuurder aangebracht en dient ter dekking van toekomstige kosten in verband met het verzamelen en digitaliseren van informatie aangaande het periode-onderwijs en het in breder verband beschikbaar stellen van deze informatie.

De bestemmingsreserve personeel is aangebracht door de bestuurder en dient ter dekking van toekomstige BAPO-lasten, opleidingskosten en ontvangen Slob-gelden.

Een deel van de reserve voor toekomstige BAPO-lasten is in 2021 vrijgevallen, evenals een deel van de reserve opleidingskosten.

De reserve ivm Slob gelden is in 2021 volledig vrijgevallen.

In 2021 is aanvullende bekostiging ontvangen van OCW in het kader van NPO. Hiervan is € 1.129.075 gereserveerd en bestemd voor 2022.

Deze is opgenomen onder de personele bestemmingsreserve.

De bestemmingsreserve inrichting gebouw is aangebracht door de bestuurder en dient ter dekking van uitgaven voor de inrichting van de gebouwen.

2.2	Voorzieningen	Saldo	Mutaties			Saldo
		ultimo 2020	Dotaties	Onttrekking	Vrijval	ultimo 2021
						0
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	422.763	289.278	(49.199)	(22.213)	640.629
2.2.3	Onderhoudsvoorzieningen	961.005	334.500	(89.204)	-128.442	1.077.858
		<u>1.383.768</u>	<u>623.778</u>	<u>(138.404)</u>	<u>(150.655)</u>	<u>1.718.487</u>
		< 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 jaar	totaal	
	Personeelsvoorzieningen	99.279	340.952	200.398	640.629	
	Onderhoudsvoorzieningen	468.173	489.911	119.774	1.077.858	
2.2.1	Personeelsvoorzieningen					
	Personeelsvoorziening ambtsjubilea	150.746	21.250	(23.390)	0	148.606
	Personeelsvoorziening duurzame inzetbaarheid	242.025	105.054	(20.277)	0	326.802
	Personeelsvoorziening VWW-uitkeringen	29.992	35.380	(5.532)	(22.213)	37.627
	Personeelsvoorziening langdurig ziek	0	127.594	0	0	127.594
		<u>422.763</u>	<u>289.278</u>	<u>(49.199)</u>	<u>(22.213)</u>	<u>640.629</u>

2.2.3	Onderhoudsvoorzieningen	Saldo	Mutaties			Saldo
		ultimo 2020	Dotaties	Onttrekking	Vrijval	ultimo 2021
		€	€	€	€	€
	Den Haag	250.340	60.000	(53.009)	(8.926)	248.405
	Leiden	270.813	91.000	(21.156)	(50.873)	289.784
	Rotterdam	360.594	110.000	0	(45.869)	424.725
	Abbenbroekweg	79.258	73.500	(15.040)	(22.774)	114.944
		<u>961.005</u>	<u>334.500</u>	<u>(89.204)</u>	<u>(128.442)</u>	<u>1.077.858</u>

2.3	Langlopende schulden	Saldo	Mutaties			Saldo
		ultimo 2020	Dotaties	Onttrekking	Aflossing	ultimo 2021
		€	€	€	€	€
2.3.5	Stichting Fonds tot Steun	0	0	0	0	0
	Overige langlopende schulden	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

2.4 Kortlopende schulden

2.4.3		31-12-2021	31-12-2020
		€	€
	Crediteuren	818.501	502.323
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen		
		31-12-2021	31-12-2020
		€	€
	Loonheffing	1.058.080	836.384
	Participatiefonds	0	6.069
	Risicofonds	6.415	49
	Vervangingsfonds	83	723
	WAO-overheid	0	0
		<u>1.064.578</u>	<u>843.225</u>
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen		
		31-12-2021	31-12-2020
		€	€
	OP/IP/NP/FPU	293.953	248.374
	VUT/ FPU	0	0
	IPAP	909	795
	Premie Partner Plus Pensioen	0	0
		<u>294.862</u>	<u>249.169</u>
2.4.9	Overige kortlopende schulden		
		31-12-2021	31-12-2020
		€	€
	Waarborg kluisjes	12.528	13.878
	Rekening-courant Federatie voor Zorg aan Vrije Scholen in Zuid-Holland	0	0
	Netto salarissen	12.441	3.532
	Sint Petersburg	7.883	7.883
	Overigen	21.266	25.160
		<u>54.118</u>	<u>50.453</u>

2.4.10	Overlopende passiva	31-12-2021	31-12-2020
		€	€
2.4.10.1	Vooruitontvangen subsidies OCW	55.617	149.843
2.4.10.2	Vakantiegeld	651.440	607.189
	Bindingsoelag	56.761	49.856
	Vooruitgeboekte ouderbijdragen t.b.v. 2021 resp. 2020	901.223	784.468
	Vooruitontvangen bedragen	23.098	83.730
	Vooruitontvangen gemeente Rotterdam	19.469	0
	Overigen	144.702	149.531
		<u>1.852.310</u>	<u>1.824.617</u>

Onder de overige posten zijn ondermeer opgenomen nog te betalen kosten inzake: energie, accountant, kopieerkosten en kosten in verband met VAVO-leerlingen.

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule
(Regeling ROS art. 1.3, lid 2 sub a)

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2021	De prestatie is ultimo 2021 conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond	
		Datum				nog niet geheel afgerond	
				€	€		
Lerarenbeurs 2020/2021	1102002-1	21-12-20		25.545	25.545	X	
Lerarenbeurs 2021/2022	1177347-1	21-09-21		31.374	31.374		X
VSV VO vast 2021	1094677-1	20-11-20		17.500	17.500	X	
VSV VO variabel 2021	1184316-2	22-02-22		13.664	13.664	X	
Inhaal- en ondersteuningsprogramma 's onderwijs 2020-2021	IOP-95785-VO	10-7-2020		207.000	207.000	X	
Inhaal- en ondersteuningsprogramma 's onderwijs 2021	IOPS-95785-VO	12-7-2021		189.000	189.000	X	
Structureel voorkomen onnodig zittenblijven VO 2021-2023	VOZ21134	9-6-2021		25.000	25.000	X	
Capaciteitentesten 2021-2023	CAP21-95785	9-11-2021		68.640	68.640	X	
VSV VO vast 2022	1181857-1	22-11-21		17.500	17.500		X
Zij-instroom	942152-1	19-12-18		20.000	20.000	X	
Zij-instroom	966910-1	20-03-19		20.000	20.000	X	
Zij-instroom	1013552-1	20-11-19		20.000	20.000	X	
Zij-instroom	1102985-1	21-12-2020		20.000	20.000	X	
Zij-instroom	1189721-1	21-12-2021		20.000	5.410		X
Zij-instroom	1160530-1	20-7-2021		20.000	14.773		X
Totaal				<u>715.222</u>	<u>695.405</u>		

In 2020 zijn geen subsidies ontvangen zonder verrekeningsclausule.

*Contracten**Energiekosten*

Energiekosten zijn Europees aanbesteed via Energie voor Scholen. Aanbesteding vond plaats voor 2021 tot en met 2025.

Schoolboeken

Met ingang van het schooljaar 09/10 is de school wettelijk verplicht de schoolboeken gratis te verstrekken aan de leerlingen.

Vanaf het schooljaar 2010/2011 is er sprake van een contract dat Europees is aanbesteed bij van Dijk.

De totale uitgaven in 2021 bedroegen € 431.789.

Met ingang van 1 december 2019 is een nieuw contract aangegaan met van Dijk. Dit contract is Europees aanbesteed.

Dit contract eindigt op 1 augustus 2024.

Voor 2022 en verder is de verwachting dat de uitgaven aan schoolboeken bij van Dijk € 450.000 zullen bedragen.

Schoonmaakdiensten

In 2019 vond opnieuw Europese Aanbesteding plaats voor schoonmaakdiensten conform de regelgeving.

Er is sprake van een contractduur van 4 jaar. De jaarlijkse kosten bedragen € 323.641.

Het nieuwe contract is ingegaan op 26 augustus 2019.

Administratiekantoor

De aanbesteding van het administratiekantoor is in 2018 afgerond. Omdat de totale aanneemsom onder de Europese Aanbestedingsnorm ligt heeft dit plaatsgevonden op basis van vijf offertes.

Hardware

Aanbesteding voor hardware heeft tot een raamcontract geleid met twee partijen, waardoor de komende vier jaar steeds voor het meest aantrekkelijke aanbod gekozen kan worden.

Kopieermachines

In 2019 heeft de aanbesteding van kopieermachines plaatsgevonden.

Garantstelling

Stichting Fonds tot Steun staat met ingang van 16 januari 2012 garant voor het bouwbudget van de Abbenbroekweg ter hoogte van € 495.000.

Jaarlijks wordt een deel van deze garantstelling afgebouwd. Ultimo 2021 bedraagt de garantstelling € 95.000.

Met ingang van 2024 komt te garantstelling te vervallen.

Eeuwigdurende vordering OCW

In RJ 660.24 bestaat de mogelijkheid voor onderwijsinstellingen in het Voortgezet Onderwijs om op basis van de Regeling Onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs een vordering op te nemen.

Het voorwaardelijke karakter van deze vordering (uitkering zal alleen bij liquidatie plaatsvinden) leidt tot een nihil-waardering (RJ660.204, jaar-editie 2010). De stichting heeft daarom de vordering niet opgenomen in de balans.

De vordering bedraagt maximaal 7,5% van de personele lumpsum. In 2021 is dit een bedrag van € 1.213.510.

B8 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

Baten		begroting		
		2021	2021	2020
		€	€	€
3.1	Rijksbijdragen			
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	17.985.406	17.076.364	16.292.960
	Personeel	2.248.896	2.174.510	2.129.698
	Materieel	20.234.302	19.250.874	18.422.658
3.1.2	Overige subsidies OCW	4.736.594	2.470.301	2.512.680
3.1.4	Baten Samenwerkingsverband	443.817	338.453	353.094
		<u>25.414.713</u>	<u>22.059.628</u>	<u>21.288.432</u>
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies			
		2021	2021	2020
		€	€	€
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen en subsidies	763.053	464.810	564.281
3.2.2	Overige overheidsbijdragen	16.535	0	69.489
		<u>779.588</u>	<u>464.810</u>	<u>633.770</u>
De bijdragen van de Gemeente Den Haag bestaan uit:				
	Klokuurvergoeding 05WB	33.428	20.000	26.221
	Brede buurtschool activiteiten PO 05WB	8.000	5.000	0
	Conciërgeregeling 05WB	4.356	4.356	4.316
	Culturele activiteiten PO 05WB	3.554	3.554	3.600
	Loonkostensubsidie 05WB	34.396	36.000	37.950
	Inrichting IWSTH 05WB	21.400	0	21.432
	Onderwijsleerpakket IWSTH 05WB			1.940
	Schoolbegeleiding regulier PO 05WB			16.713
	G5-Noodplannen via penvoerder 05WB	60.528		
	Schadevergoeding 05WB			1.787
	Veilige school VO 16TV	10.000		7.468
	Verlengde schooldag 16TV	17.183	15.000	22.111
	Brede buurtschool 16TV	77.740	55.000	50.000
	Studieondersteuning 16TV	13.547	10.000	6.000
	Ouderbetrokkenheid op school VO 16TV		0	9.000
	Internationaliseringsproject VO 16TV		0	2.000
	Schadevergoeding 16TV			2.067
	Bijdragen gemeente Leiden	255.382	168.400	178.183
	Bijdragen gemeente Rotterdam	223.539	147.500	173.493
		<u>763.053</u>	<u>464.810</u>	<u>564.281</u>
3.5	Overige baten			
		2021	2021	2020
		€	€	€
3.5.1	Verhuur	48.965	52.000	51.465
3.5.2	Ouderbijdragen	1.792.466	1.629.514	1.507.683
3.5.6	Bijdrage leermiddelen	0	90.000	84.553
3.5.6	Omzet kantine	26.438	37.000	25.546
3.5.6	Bijdrage schoolreizen	253.650	434.500	84.119
3.5.6	Overige	417.936	646.851	703.020
		<u>2.539.455</u>	<u>2.889.865</u>	<u>2.456.386</u>
Lasten				
4.1	Personeelslasten			
		2021	2021	2020
		€	€	€
	Brutolonen en salarissen	15.055.021	13.566.186	14.277.257
	Sociale lasten	2.591.992	2.942.529	2.415.057
	Pensioenlasten	2.511.175	2.648.276	2.185.900
4.1.1	Lonen en salarissen	20.158.189	19.156.991	18.878.213
	Dotaties personele voorzieningen	289.278	0	62.544
	Personeel niet in loondienst	1.026.563	515.000	785.169
	Reis- en verblijfskosten	5.806	10.000	7.084
	Overig	572.459	341.700	398.315
4.1.2	Overige personele lasten	1.894.106	866.700	1.253.112
4.1.3	Af: uitkeringen	(407.432)	0	(318.880)
	doorberekende personele lasten	0	413.000	0
	Personeelslasten	<u>21.644.863</u>	<u>20.436.691</u>	<u>19.812.445</u>
Het gemiddeld aantal fte was:				
	OP	191,34		186,17
	OOP	54,22		48,49
	Directie	7,41		7,60
		<u>252,97</u>		<u>242,26</u>
begroting				

4.2	Afschrijvingen	2021	2021	2020
		€	€	€
4.2.2.1	Gebouwen en terreinen	53.285	116.377	53.282
4.2.2.2	Inventaris en apparatuur	341.309	325.795	367.432
	Afschrijvingen	394.594	442.172	420.714
4.3	Huisvestingslasten	2021	begroting 2021	2020
		€	€	€
4.3.1	Huur	219.490	244.700	231.140
4.3.3.1	Dotatie onderhoudsvoorziening	206.058	334.500	334.500
4.3.3.2	Klein onderhoud en exploitatie	294.977	245.000	227.797
4.3.4	Energie en water	294.689	310.000	255.322
4.3.5	Schoonmaakkosten	504.983	512.000	507.421
4.3.6	Heffingen	73.360	84.750	89.179
4.3.7	Overige	81.860	50.500	79.622
	Huisvestingslasten	1.675.417	1.781.450	1.724.981

4.4	Overige lasten	2021	begroting 2021	2020
		€	€	€
4.4.1	Administratie en beheerslasten			
	Administratie en beheer	2.299.805	1.836.416	1.657.119
	Accountantskosten	37.610	36.500	35.819
		2.337.415	1.872.916	1.692.938
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen			
	Inventaris en apparatuur	22.126	17.000	21.350
	Leermiddelen	789.563	745.700	751.420
		811.689	762.700	772.770
4.4.3	Dotatie overige voorzieningen	0	0	0
4.4.4	Overige			
	Wervingskosten	64.018	67.500	84.568
	Representatiekosten	2.021	13.000	6.298
	Overige	0	0	0
	Overige lasten	66.039	80.500	90.866
		3.215.143	2.716.116	2.556.574

De administratie- en beheerslasten overschrijden op diverse posten, zoals automatiseringskosten, kopieerkosten, vergaderkosten, kosten van projecten, aanschaf klein inventaris, praktische leerstroom, VAVO-onderwijs, leerlingenkrant en diverse leerlinggebonden kosten.

De accountantskosten zijn als volgt te specificeren:

	Boekjaar	
	2021	2020
	€	€
Controlekosten jaarrekening	31.965	28.083
Controlekosten overige subsidieverklaringen	5.645	7.736
Verrekeningen voorgaande jaren	0	0
Overige niet controlediensten	0	0

5	Financiële baten en lasten	2021	begroting 2021	2020
		€	€	€
5.1	Financiële baten			
	Rentebaten	0	0	0
		0	0	0

De rentebaten zijn gedaald doordat het rentepercentage dat door de bank vergoed wordt aanzienlijk gedaald is.

5.5	Financiële lasten	2021	2020
		€	€
	Rentelasten	5.327	1.797
		5.327	1.797
		(5.327)	(1.797)

Model E: Verbonden partijen

In 2010 is statutair bepaald dat de samenstelling van het bestuur en de Raad van Toezicht van de Stichting De Vrije School en Stichting Vrije Scholen Zuidwest Nederland gelijk dienen te zijn.

№	Naam	Zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2021	Exploitatie saldo 2021	Deelname percentage	Consolidatie
	Stichting Fonds tot Steun Haagse Vrije School	Den Haag	4	514.585	(135.163)	0%	Nee

B10 WNT verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland van toepassing zijnde regelgeving: het WNT maximum voor het onderwijs.

Het bezoldigingsmaximum in 2021 voor de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland is € 163.000.

Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x € 1	J.H.B. Jansen
Gegevens 2021	
Functie(s)	Bestuurder
Gegevens 2021	
Duur dienstverband	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	nvt
Individueel WNT-maximum	163.000
Bezoldiging	
Beloning	136.400
Belastbare onkostenvergoedingen	314
Beloningen betaalbaar op termijn	22.424
Subtotaal	159.137
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	nvt
Totaal bezoldiging	159.137
Motivering indien overschrijding: zie	nvt
Gegevens 2020	
Duur dienstverband	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Bezoldiging 2020	
Beloning	133.554
Belastbare onkostenvergoedingen	310
Beloningen betaalbaar op termijn	20.759
Totaal bezoldiging 2020	154.623
Individueel WNT-maximum 2020	157.000

Vermelding alle toezichthouders

bedragen x € 1	M. de Bruine	W.M. van Ewijk	K.C. Jansen	M. Vreeburg	T.C.W. van Schie
Gegevens 2021					
Functie(s)	Lid Raad van Toezicht	Voorzitter van Toezicht	Raad	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	16.300	24.450	16.300	16.300	16.300
Bezoldiging					
Beloning	4.282	5.972	4.282	3.351	4.552
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0
Subtotaal	4.282	5.972	4.282	3.351	4.552
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	4.282	5.972	4.282	3.351	4.552
Motivering indien overschrijding: zie	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Gegevens 2020					
Duur dienstverband in 2020	1/1 - 31/12	1/10 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
Bezoldiging 2020					
Beloning	4.150	4.875	4.150	3.250	
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0	
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	
Totaal bezoldiging 2020	4.150	4.875	4.150	3.250	
Individueel WNT-maximum 2020	15.700	23.550	15.700	15.700	

ZWN is ingedeeld in klasse D omdat de stichting 11 complexiteitspunten heeft:

Totale baten € 28.733.756 = 5 tot 25 miljoen = 4 punten

Aantal leerlingen 2.834 = 2.500 - 10.000 = 3 punten

Gewogen aantal onderwijssoorten = PO, VMBO, HAVO, VWO = 4 punten

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

De overige modellen zoals voorgeschreven in het verantwoordingsmodel WNT 2021 zijn niet van toepassing.

B11

Beleidsinfo VO

	Lasten administratie €	Lasten huis- vesting €	Lasten leermiddelen €	Lasten meubilair €	Baten Ouder- bijdragen €	Lasten Schoon- maken €	Baten Spon- soring €	Baten Totaal €	Lasten Totaal €
Bovenschools	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16TV	2.074.015	1.414.704	718.994	132.051	1.256.892	415.323	0	24.745.439	22.972.896
<u>Totaal bestuur</u>	<u>2.074.015</u>	<u>1.414.704</u>	<u>718.994</u>	<u>132.051</u>	<u>1.256.892</u>	<u>415.323</u>	<u>0</u>	<u>24.745.439</u>	<u>22.972.896</u>

Beleidsinfo PO

	Lasten administratie €	Lasten huis- vesting €	Lasten leermiddelen €	Lasten meubilair €	Baten Ouder- bijdragen €	Lasten Schoon- maken €	Baten Spon- soring €	Baten Totaal €	Lasten Totaal €
Bovenschools	0	0	0	0	0	0	0	0	0
05WB	61.344	260.713	70.569	56.280	535.574	89.660	0	3.988.317	3.957.121
<u>Totaal bestuur</u>	<u>61.344</u>	<u>260.713</u>	<u>70.569</u>	<u>56.280</u>	<u>535.574</u>	<u>89.660</u>	<u>0</u>	<u>3.988.317</u>	<u>3.957.121</u>

Ondertekening van de jaarrekening

Den Haag, 13 juni 2022

De bestuurder,

Dhr. J.H.B. Jansen

De Raad van Toezicht,

Dhr. W.M. van Ewijk
Voorzitter

Dhr. M. de Bruine

Mw. K.C. Jansen

Mw. M. Vreeburg

Dhr. T.C.W. van Schie

Aan de raad van toezicht en
het bestuur van
Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland
Waalsdorperweg 12
2597 JB DEN HAAG

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.3.1. Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021. In dit kader is het bestuur tevens

verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn.
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 16 juni 2022

Horlings Accountants & Belastingadviseurs B.V.

Was getekend

Mevrouw C. Rabe
Registeraccountant

Vooruitlopend op het bestuursbesluit is het exploitatiesaldo over 2021 volgens onderstaand overzicht toegevoegd cq. onttrokken aan de reserves.

	€	€
Resultaat voor resultaatbestemming		
Algemeen		
Leiden	347.468	
Rotterdam	740.548	
Waaledorperweg	680.053	
Abbenbroekweg (PO)	30.343	
IWSTH (PO)	0	
Totaal resultaat voor resultaatbestemming		<u>1.798.412</u>
Mutatie bestemmingsreserves		
Algemeen	0	
Leiden	(128.964)	
Rotterdam	(395.141)	
Waaledorperweg	(55.953)	
Abbenbroekweg (PO)	0	
Totaal onttrekking uit bestemmingsreserves		<u>(580.058)</u>
Totaal dotatie algemene reserve		<u>1.218.354</u>

C3 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden, welke impact hebben op de jaarstukken 2021.

Naam instelling: Stichting De Vrije Scholen Zuidwest Nederland
Adres: Waalsdorperweg 12
Postcode/plaats: 2597JB DEN HAAG

Postadres: Waalsdorperweg 12
Postcode/plaats: 2597JB DEN HAAG

Telefoon: 070-3244300
Fax: 070-3248600
E-mail: vrijeschool@vsdenhaag.nl
Internetsite:

Bestuursnummer: 95785

Contactpersoon: Mr.J.H.B. Jansen
Telefoon: 070-3244300
Fax: 070-3248600
E-mail: personeel@vsdenhaag.nl

Brinnummer: 16TV / 05WB

Naam

1 Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland	vestiging VO	Leiden	16TV
2 Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland	vestiging VO	Rotterdam	16TV
3 Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland	vestiging VO	Den Haag	16TV
4 Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland	PO	Den Haag	05WB

D2 Segmentatie

Balans		€ VO	€ PO	€ Totaal
1.2	Materiële vaste activa	1.470.136	493.193	1.963.329
1.3	Financiële vaste activa	0	102.604	102.604
1.5	Vorderingen	1.583.264	213.380	1.796.644
1.7	Liquide middelen	<u>7.545.330</u>	<u>730</u>	<u>7.546.060</u>
	Totaal activa	10.598.730	809.907	11.408.638
2.1	Eigen Vermogen	5.392.086	213.695	5.605.781
2.2	Voorzieningen	1.460.744	257.743	1.718.487
2.3	Langlopende schulden	0	0	0
2.4	Kortlopende schulden	<u>3.656.587</u>	<u>427.782</u>	<u>4.084.369</u>
	Totaal passiva	10.509.417	899.220	11.408.637
		€ VO	€ PO	€ Totaal
3.1	Baten			
	Rijksbijdragen OCW	22.343.598	3.071.115	25.414.713
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	607.781	171.807	779.588
3.5	Overige baten	<u>1.794.060</u>	<u>745.395</u>	<u>2.539.455</u>
	Totaal baten	24.745.439	3.988.317	28.733.756
	Lasten			
4.1	Personeelslasten	18.349.180	3.295.683	21.644.863
4.2	Afschrijvingen	327.922	66.672	394.594
4.3	Huisvestingslasten	1.414.704	260.713	1.675.417
4.4	Overige lasten	<u>2.881.090</u>	<u>334.053</u>	<u>3.215.143</u>
	Totaal lasten	<u>22.972.896</u>	<u>3.957.121</u>	<u>26.930.017</u>
	Saldo baten en lasten	1.772.543	31.196	1.803.739
5	Financiële baten en lasten	-4.474	-853	-5.327
	Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	<u>1.768.069</u>	<u>30.343</u>	<u>1.798.412</u>
	Resultaatbestemming	-580.058	0	-580.058
	Resultaat na resultaatbestemming	<u>1.188.011</u>	<u>30.343</u>	<u>1.218.354</u>